

Rhaglen Gyflawn

Gwasanaethau Democraidd
Swyddfa'r Cyngor
CAERNARFON
Gwynedd
LL55 1SH

Cyfarfod

PWYLLGOR CRAFFU CYMUNEDAU

Dyddiad ac Amser

10.30 y.b., DYDD IAU, 18FED EBRILL, 2024

* NODER *

Bydd y cyfarfod yn cael ei we-ddarlledu

https://gwynedd.public-i.tv/core//cy_GB/portal/home

Noder: Cynhelir Sesiwn Briffio i'r Aelodau am 10:15yb

Lleoliad

Cyfarfod Rhithiol

Pwynt Cyswllt

Rhodri Jones

01286 679256

rhodrijones1@gwynedd.llyw.cymru

PWYLLGOR CRAFFU CYMUNEDAU

AELODAETH (18)

Plaid Cymru (12)

Y Cynghorwyr

Elwyn Edwards
Elin Hywel
Edgar Wyn Owen
Beca Roberts

Delyth Lloyd Griffiths
Kim Jones
Llio Elenid Owen
Rhys Tudur

Annwen Hughes
Linda Morgan
Arwyn Herald Roberts
Jina Gwyrfai

Annibynnol (5)

Y Cynghorwyr

Robert Glyn Daniels
Peter Thomas
Gruffydd Williams

Elfed Powell Roberts
Rob Triggs

Democratiai Rhyddfrydol / Llafur (1)

Y Cynghorydd Stephen Churchman

Aelodau Ex-officio

Cadeirydd y Cyngor

R H A G L E N

1. YMDDIHEURIADAU

I dderbyn ymddiheuriadau am absenoldeb.

2. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

I dderbyn unrhyw ddatganiad o fuddiant personol.

3. MATERION BRYS

Nodi unrhyw eitemau sy'n fater brys ym marn y Cadeirydd fel y gellir eu hystyried.

4. COFNODION

4 - 10

Bydd y Cadeirydd yn cynnig y dylid llofnodi cofnodion cyfarfyd y Pwyllgor hwn a gynhaliwyd ar 22 Chwefror 2024 fel rhai cywir.

5. TREFNIADAU CYFLAWNI BWRDD GWASANAETHAU CYHOEDDUS GWYNEDD AC YNYS MÔN

11 - 14

I adolygu trefniadau cyflawni'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus a monitro cynnydd o ran gweithredu Cynllun Llesiant 2023-2028.

6. LLAWLYFR CYNNAL PRIFFYRDD

15 - 61

I ddiweddarau'r Aelodau ar y Llawlyfr Cynnal Priffyrdd.

7. GWASANAETH EDRYCHIAD STRYD

62 - 67

I ddiweddarau Aelodau ar y Gwasanaeth Edrychiad Stryd.

8. EITEMAU'R CYFARFOD NESAF

68

I gadarnhau'r eitemau i'r craffu yng nghyfarfod y Pwyllgor ar 16 Mai 2024.

PWYLLGOR CRAFFU CYMUNEDAU: TROSEDD AD ANRHEFN, 22 CHWEFROR 2024

Presenoldeb:

Y CYNGHORWYR: Elin Hywel (Cadeirydd)

Stephen Churchman, Glyn Daniels, Elwyn Edwards, Delyth Lloyd Griffiths, Gwilym Jones, Linda Morgan, Edgar Owen, Llio Elenid Owen, Beca Roberts, Arwyn Herald Roberts, Elfed Powell Roberts, Peter Thomas, Rob Triggs a Gruffydd Williams.

Swyddogion yn bresennol:

Bethan Adams (Ymgynghorydd Craffu), Rhodri Jones (Swyddog Gwasanaethau Democratiaeth) a Geraint Owen (Cyfarwyddwr Corfforaethol).

Yn bresennol ar gyfer Eitem 5:

Y Cynghorydd Dilwyn Morgan (Aelod Cabinet Oedolion, Iechyd a Llesiant), Dylan Owen (Cyfarwyddwr Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol), Mannon Trappe (Pennaeth Cynorthwyol Diogelu, Sicrwydd Ansawdd, Iechyd Meddwl a Diogelwch Cymunedol) a Daron Owens (Uwch Swyddog Gweithredol Partneriaeth Diogelwch Cymunedol Gwynedd a Môn).

Yn bresennol ar gyfer Eitem 6:

Y Cynghorydd Berwyn Parry Jones (Aelod Cabinet Priffyrdd, Peirianeg a YGC), Steffan Jones (Pennaeth Adran Priffyrdd, Peirianeg a YGC), Rhydian Roberts (Prif Beiriannydd) a Rob Williams (Rheolwr Gwasanaeth Dŵr ac Amgylchedd).

Yn bresennol ar gyfer Eitem 7:

Y Cynghorydd Berwyn Parry Jones (Aelod Cabinet Priffyrdd, Peirianeg a YGC), Steffan Jones (Pennaeth Adran Priffyrdd, Peirianeg a YGC) a Meirion Williams (Pennaeth Cynorthwyol Adran Priffyrdd, Peirianeg a YGC).

1. YMDDIHEURIADAU

Derbyniwyd ymddiheuriad gan y Cynghorwyr Kim Jones, Annwen Hughes a Rhys Tudur.

2. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiad o fuddiant personol.

3. MATERION BRYD

Dim i'w nodi.

4. COFNODION

Llofnododd y Cadeirydd gofnodion y cyfarfod blaenorol o'r pwyllgor hwn a gynhaliwyd ar 30 Tachwedd 2023, fel rhai cywir.

5. DIWEDDARIAD BLYNYDDOL GAN Y BARTNERIAETH DIOGELWCH CYMUNEDOL (GWYNEDD A MÔN)

Cyflwynwyd yr adroddiad gan Aelod Cabinet Oedolion, Iechyd a Llesiant, Uwch Swyddog Gweithredol Partneriaeth Diogelwch Cymunedol Gwynedd a Môn a Phennaeth

Cynorthwyol Diogelu, Sicrwydd Ansawdd, Iechyd Meddwl a Diogelwch Cymunedol. Tynnwyd sylw yn fras at y prif bwyntiau canlynol:

Atgoffwyd yr Aelodau o'r angen i graffu gwaith y Bartneriaeth yn ei gyfanrwydd yn hytrach na manylu ar unrhyw gorff neu sefydliad penodol.

Eglurwyd bod y bartneriaeth wedi ei ffurfio yn unol â Deddf Trosedd ac Anrhefn 1998 sy'n gosod dyletswydd statudol ar Awdurdodau Lleol i weithio mewn partneriaeth gyda'r Heddlu, Gwasanaeth Iechyd, Gwasanaeth Prawf a Gwasanaeth Tân ac Achub i roi sylw i agenda diogelwch cymunedol lleol. Mae prif gyfrifoldebau'r bartneriaeth yn cynnwys: Trosedd ac Anrhefn, Camddefnyddio Sylweddau, Lleihau Aildroseddau, Lleihau trais difrifol a sefydlu Adolygiadau Dynladdiad Domestig (DHR).

Nodwyd nad oes gan y bartneriaeth gyllid penodol ac yn ddibynnol ar grantiau rhanbarthol a chenedlaethol. Eglurwyd mai'r unig gomisiynu a wneir gan y bartneriaeth yw cynnal yr Adolygiadau Dynladdiad Domestig. Yn anffodus, esboniwyd bod y bartneriaeth yn gweithio ar 5 Adolygiad Dynladdiad Domestig eleni a nodwyd ei fod yn anochel bod gan y gwaith oblygiadau sylweddol a pharhaus ar adnoddau'r bartneriaeth.

Cydnabuwyd mai'r brif her sy'n wynebu'r bartneriaeth ar hyn o bryd ydi'r gwahanol fathau o droseddau sy'n digwydd o fewn ein cymunedau. Manylwyd bod datblygiadau technolegol wedi cynyddu'r cyfleoedd ble all pobl gael eu cam fanteisio gan Grwpiau Trosedd Cyfundrefnol. Ymhellach, ystyriwyd bod yr argyfwng costau byw yn cyfrannu at ffigyrau troseddau o fewn y maes diogelwch cymunedol.

Cadarnhawyd bod y Bartneriaeth yn gweithredu yn unol â chynllun blynyddol, sy'n seiliedig ar flaenoriaethau Strategaeth Bwrdd Gogledd Cymru Mwy Diogel. Nodwyd mai'r blaenoriaethau ar gyfer cynllun blynyddol 2023/24 ydi:

- Atal Troseddau ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol
- Mynd i'r Afael â Throseddau Treisgar
- Mynd i'r Afael â Throseddau Cyfundrefnol Difrifol
- Diogelu ac adeiladu cymunedau gwydn a chynnal diogelwch y cyhoedd.

Cyfeiriwyd at ffigyrau troseddau cyfredol gan nodi bod trais yn erbyn person wedi gostwng yn gyffredinol yng Ngwynedd o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol. Nodwyd hefyd bod cynnydd o 15.4% yn nhroseddau 'Dwyn a thrin' o'i gymharu â llynedd, ac ystyriwyd bod hyn yn ganlyniad i fwy o achosion troseddau manwerthu. Eglurwyd bod hyn yn dilyn yr ystadegyn bod lladrata o siopa wedi cynyddu 43% eleni o'i gymharu â llynedd, gyda chynnydd cyffredinol o 35% ar draws y rhanbarth. Manylwyd bod yr argyfwng costau byw yn cael ei ystyried fel un o'r ffactorau mwyaf blaenllaw dros y cynnydd hwn. Cydnabuwyd bod troseddau manwerthu bellach yn flaenoriaeth i'r heddlu ac mae gwaith sylweddol ar droed er mwyn sicrhau bod y ffigyrau hyn yn gwella. Sicrhawyd bod trigolion yn cael eu hysbysu o unrhyw gymorth sydd ar gael, a banciau bwyd lleol ble mae'n briodol.

Adroddwyd bod nifer o gymunedau Gwynedd yn tan-adrodd ar y digwyddiadau o fewn eu cymunedau. Cydnabuwyd bod hyn yn her i'r bartneriaeth mewn sawl maes megis trais yn y cartref, ble mae sawl digwyddiad yn mynd heibio cyn i ddioddefwyr chwilio am gefnogaeth. Pwysleisiwyd ei fod yn allweddol bod pobl yn adrodd ar ddigwyddiadau i'r heddlu drwy alw 101 neu gwblhau ffurflen electronig.

Nodwyd bod ymddygiad gwrthgymdeithasol wedi gostwng 12.6% y flwyddyn hon ond pwysleisiwyd bod y ffigwr hwn yn cael ei fesur yn rheolaidd oherwydd ei fod yn seiliedig ar nifer o alwadau sy'n cael eu gwneud i'r heddlu.

Cadarnhawyd bod ffocws wedi cael ei roi eleni ar Ddyletswydd Trais Difrifol a ddaeth i rym ym mis Ionawr 2023. Esboniwyd bod dull rhanbarthol wedi cael ei fabwysiadu er mwyn cyfarch y disgwyliaid o ddeall darlun lleol o drais difrifol ar ffurf asesiad anghenion a pharatoi strategaeth mewn ymateb. Pwysleisiwyd bod y rhain wedi cael eu datblygu erbyn diwedd Ionawr 2023 a bellach yn nwylo'r Swyddfa Gartref. Nodwyd bod angen cydgordio gweithrediad y strategaeth yn lleol gyda phartneriaid. Cyfeiriwyd hefyd bod y bartneriaeth yn dymuno defnyddio'r dyletswyddau hyn er mwyn ail-gyflwyno rhaglenni addysgol mewn ysgolion.

Ymfalchïwyd bod y bartneriaeth wedi bod yn llwyddiannus i dderbyn arian o'r Gronfa Ffyniant Cyffredin er diben ehangu'r system Teledu Cylch Cyfyng. Eglurwyd bod hyn yn cyd-fynd gyda nod un o Genhadaeth Lefelu i Fyny'r Deyrnas Unedig sef y bydd lladdiadau, trais difrifol, a throseddau yn y gymdogaeth wedi gostwng erbyn 2030. Pwysleisiwyd bod lleoliadau wedi cael eu hadnabod ble mae troseddau'n digwydd neu ble nad yw pobl yn teimlo'n ddiogel ble ellir ychwanegu teledu cylch cyfyng ychwanegol.

Cyfeiriodd aelod at y data trosedd meddiangar gan dynnu sylw bod cynnydd yn yr achosion yng Ngwynedd, yn enwedig yn y data ar gyfer lladradau gyda chynnydd o 60%. Amlygodd bod gostyngiad i'w weld ar draws Gogledd Cymru o dan nifer o'r penawdau. Awgrymodd y dylid monitro'r sefyllfa a chymharu gyda data hanesyddol rhag ofn bod tuedd yn datblygu. Nodwyd wrth wneud hyn gellir edrych i mewn i'r rhesymau am y cynnydd a beth ellir ei wneud i'w atal rhag cynyddu ymhellach.

Mynegwyd pryder ar ran y bartneriaeth bod niferoedd trais yn y cartref ar gynnydd a bod rhwystredigaethau yn codi wrth ymdrechu i ddarparu cymorth angenrheidiol. Eglurwyd bod cymorth o'r fath yn cael ei ariannu o dan ffrwd gwaith cefnogaeth symudol y Grant Cymorth Tai ond nid yw ei gyfraddau wedi cael ei ddiwygio i ystyried chwyddiant. Cadarnhawyd bod y mater hwn yn cael ei flaenoriaethu gan fyrddau'r bartneriaeth a bod trafodaethau rhanbarthol a chenedlaethol yn digwydd ar y mater

Eglurwyd bod y gwasanaeth Safonau Masnach yn cydweithio gyda Heddlu Gogledd Cymru ar brosiect atal galwadau ar gyfer unigolion y nodwyd eu bod yn darged neu'n ddioddefwyr galwadau di-wahoddiad drwy brydlesu atalwyr galwadau. Cydnabuwyd mai oddeutu 10 dioddefwr sydd wedi derbyn atalwyr galwadau ar hyn o bryd ond gobeithir bydd y cymorth hwn yn cynyddu yn y dyfodol.

Mewn ymateb i ymholiad, cyfeiriwyd at Gynllun Lesu Preifat sydd yn cael ei ddatblygu gan Tim Digartrefedd yr Adran Tai ac Eiddo. Manylwyd mai nod y cynllun yw dod a mwy o landlordiaid preifat i osod eu tai fel opsiwn i ailgartrefu'r rhai sy'n ddigartref a lleihau'r defnydd o wely a brechwast a'r costau ynghlwm a hynny.

Mewn ymateb i ymholiad am ddefnydd o ddata a gasglwyd gan fudiadau yswiriant cefn gwlad, cadarnhawyd nad yw'r bartneriaeth yn derbyn y wybodaeth yma. Cydnabuwyd bod lladrata a materion cefn gwlad yn flaenoriaeth i'r bartneriaeth. Cytunwyd i ddarparu cysylltiadau Heddlu Cefn Gwlad i aelodau.

Amlygodd aelod yr angen i wahaniaethu rhwng data trais rhywiol diweddar a hanesyddol yn yr adroddiad.

Sicrhawyd byddai'r swyddogion yn cysylltu gyda'r heddlu er mwyn derbyn mwy o wybodaeth am yr isod cyn adrodd yn ôl i'r Aelodau, yn dilyn ymholiadau:

- Os yw'r heddlu yn cymharu data niferoedd troseddau gwrth cymdeithasol gyda digwyddiadau o dan effaith alcohol neu gyffuriau.
- Darparu ffigyrau manwl ar gyfer gwahanol ardaloedd yng Ngwynedd, os ydynt ar gael.

- Derbyn gwybodaeth am drawstoriad oedran troseddwyr yng Ngwynedd.

Cadarnhawyd byddai'r wybodaeth yma yn cael ei gynnwys yn adroddiad blwyddyn nesaf.

PENDERFYNWYD:

- 1. Derbyn yr adroddiad a'r dogfennau atodol gan nodi'r sylwadau a gyflwynwyd yn ystod y drafodaeth.**
- 2. Cefnogi'r blaenoriaethau a chyfeiriad y gwaith i'r dyfodol.**

6. STRATEGAETH LLIFOGYDD LLEOL

Cyflwynwyd yr adroddiad gan Aelod Cabinet Prifffyrdd, Peirianeg a YGC), Steffan Jones (Pennaeth Adran Prifffyrdd, Peirianeg a YGC), Rhydian Roberts (Prif Beiriannydd) a Rob Williams (Rheolwr Gwasanaeth Dŵr ac Amgylchedd). Tynnwyd sylw yn fras at y prif bwyntiau canlynol:

Atgoffwyd yr aelodau bod rhannau o'r strategaeth llifogydd lleol drafft wedi cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor yng nghyfarfod 30 Tachwedd 2023. Mewn ymateb i sylwadau'r Pwyllgor ble awgrymwyd y gallai risg o lifogydd prifffyrdd gael effaith sylweddol ar ein cymunedau a bod angen i'r Strategaeth fynd i'r afael â'r risgiau hyn yn ddigonol, tynnwyd sylw bod cam gweithredu newydd wedi cael ei ychwanegu i'r strategaeth, sef Cam Gweithredu 2.3A. Cadarnhawyd byddai ymgynghoriad cyhoeddus ar y Strategaeth am gyfnod o chwe wythnos, gan gychwyn ar 26 Chwefror 2024. Sicrhawyd bod yr adran mewn cyswllt gyda'r gwasanaeth Cyfathrebu er mwyn sicrhau fod gymaint o bobl yn ymateb i'r ymgynghoriad â phosib, er mwyn rhannu gwybodaeth leol drwy holiadur neu alwad ffôn. Gobeithir bydd trigolion yn gweld yr ymgynghoriad yn cael ei hysbysebu yn eu papur bro ac ar y cyfryngau cymdeithasol, byddai hefyd yn cael ei roi ar wefan yr Aelodau er mwyn iddynt ei rannu gyda'u hetholwyr.

Eglurwyd bod datblygu Strategaeth Llifogydd Lleol yn un o ofynion Deddf Rheoli Llifogydd a Dŵr 2010. Manylwyd hefyd bod angen i'r strategaeth fod yn gyson â'r Strategaeth Llifogydd Cenedlaethol a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru yn 2023.

Atgoffwyd yr aelodau bod yr adran wedi cyflwyno'r bwriad o ystyried risgiau llifogydd mewndirol ac arfordirol ar wahân o fewn y Strategaeth newydd, yng nghyfarfod y Pwyllgor ar 27 Hydref 2022. Esboniwyd eu bod yn cael eu hystyried ar wahân oherwydd:

- Natur y risg a'r gallu i'w lliniaru
- Gwahaniaeth mewn rolau/cyfrifoldebau statudol a goddefol
- Polisiâu a strategaethau ynghyd a gwahaniaethau yn strwythur ariannu prosiectau gan Lywodraeth Cymru.

Tywyswyd yr aelodau drwy'r Strategaeth gan dynnu sylw at faterion hanesyddol, cynlluniau ardaloedd, rhaniad cyfrifoldebau cyrff cyhoeddus, camau gweithredu, materion ariannol a'r amcanion strategol o wella dealltwriaeth ac ymwybyddiaeth o risgiau llifogydd.

Adroddwyd bod cynnal a chadw ceuffosydd a rhigolau yn allweddol er mwyn rheoli lefelau dŵr wrth ymyl ffyrdd a thai. Cadarnhawyd y rhaglennir i wagio'r ceuffosydd o leiaf unwaith y flwyddyn gyda sylw ychwanegol i leoliadau ble mae trafferthion wedi ymddangos yn rheolaidd yn y gorffennol. Manylwyd bod ceuffosydd rheolaeth risg llifogydd, sydd wedi eu lleoli tu hwnt i ardaloedd prifffyrdd, yn derbyn sylw bob pythefnos yn y gaeaf a pob 4 wythnos yn yr haf. Diweddarwyd bod dwy o'r ceuffosydd yn cael eu monitro drwy gamerâu sydd wedi cael eu mewnosod, sy'n gyrru negeseuon pan mae

lefelau dŵr wedi codi ac yn caniatáu iddynt dderbyn sylw yn amserol. Ymhelaethwyd bod hyn yn galluogi'r adran i weithredu'n amserol ac yn fwy penodol.

Eglurwyd bod gan yr adran gyfeiriad ebost penodol, ac app defnyddiol er mwyn tynnu sylw'r adran o unrhyw broblemau sy'n gysylltiedig â ceuffosydd a rhigolau yn lleol. Ystyriwyd y posibilrwydd o ddiweddarau lleoliadau ble mae'r adran wedi bod yn gweithio arnynt yn ddiweddar ar fap penodol ar wefan yr Aelodau, gan ganiatáu iddynt edrych i weld os yw'r problemau yn eu ardaloedd wedi eu datrys. Nodwyd bod hyn wedi cael ei ddatblygu ar gyfer gwasanaethau eraill megis lleoliadau biniau halen a byddai'r adran yn ymchwilio i weld os oes modd ei ddiweddarau gyda'r gwaith hwn. Cadarnhawyd byddai'r Adran yn rhannu rhaglen waith glanhau'r ceuffosydd a'r rhigolau gyda'r aelodau.

Mewn ymateb i ymholiad, cadarnhaodd Pennaeth Adran Priffyrdd, Peirianeg ac YGC bydd newid yn cael ei wneud i adrannau 4.1.4 a 4.1.5 o'r Strategaeth Rheoli Risg Llifogydd Lleol (Drafft) er mwyn cyfeirio at y 'Cynllun Cyfredol' yn hytrach na chynlluniau datblygu lleol penodol er mwyn sicrhau bod yr adroddiad yn aros yn gyfredol.

Adroddwyd bod yr Adran yn cydweithio gyda'r gwasanaeth Technoleg Gwybodaeth ar gynllun prawf synwryddion. Nodwyd bod 5 synwrydd ar waith ar hyn o bryd, sy'n edrych i weld pryd mae lefelau dŵr yn newid. Cadarnhawyd bod hyn yn caniatáu i'r Adran ddatrys problemau fel maent yn digwydd, ac bod dotiau coch yn ymddangos ar fap pan mae digwyddiadau ar droed. Ymfalchïwyd bod yr Adran wedi derbyn gwobr cenedlaethol am y cynllun arloesol hwn yn ddiweddar.

Cadarnhawyd bod ymgynghoriad cyhoeddus ar y strategaeth ar fin cychwyn a byddai ymatebion yr ymgynghoriad yn cael eu cyflwyno i'r Cabinet ynghyd â sylwadau'r Pwyllgor. Sicrhawyd byddai Aelodau yn derbyn gwybodaeth bellach am broblemau lleol wrth i'r Adran fynychu'r Fforymau Ardal dros yr wythnosau nesaf.

PENDERFYNWYD

Derbyn yr adroddiad gan argymell:

- **Bod angen cynnwys mwy o wybodaeth am raglen waith cynnal a chadw rhigolau a cheuffosydd yn y Strategaeth.**
- **Dylid ystyried addasu'r ddogfen fel bod y wybodaeth gyfredol yn unig yn cael ei nodi am y Cynlluniau Datblygu Lleol o dan bwyntiau 4.1.4 a 4.1.5.**

7. TORRI GWAIR A CHYNNAL YMYLON FFYRDD SIROL

Cyflwynwyd yr adroddiad gan Aelod Cabinet Priffyrdd, Peirianeg a YGC, Pennaeth Adran Priffyrdd, Peirianeg a YGC a'r Pennaeth Cynorthwyol. Tynnwyd sylw'n fras at y prif bwyntiau canlynol:

Atgoffwyd yr Aelodau bod trefniadau presennol mewn lle er mwyn torri gwair a chynnal ymylon ffyrdd sirol ddwywaith y flwyddyn. Nodwyd bod yr Adran yn gweithredu mewn unrhyw ardal sydd gyda cyfyngiad ffordd o hyd at 30 milltir yr awr ac bod contractwyr allanol yn gweithredu ar gyfer ardaloedd eraill y Sir. Manylwyd bod y contract allanol hwn yn diweddu o fewn y flwyddyn ac bydd yr Adran yn ymchwilio i'w adnewyddu.

Tynnwyd sylw at nifer o ddyletswyddau statudol ar gyfer cynnal a gwella bioamrywiaeth a hybu cydnherthedd ecosystemau, gan nodi bod angen i awdurdodau cyhoeddus yng Nghymru eu bodloni. Manylwyd ar Adran 6 Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 sy'n gosod dyletswydd ar awdurdodau cyhoeddus i wneud bioamrywiaeth yn rhan naturiol ac annatod o bolisiau a phrosiectau. Eglurwyd bod yr Adran yn mynd y tu hwnt i'r gofynion

hyn wrth sicrhau eu bod yn hadu fel rhan o dreialon bioamrywiaeth, gan nad oes gofyniad i wneud hynny.

Adroddwyd bod yr Adran wedi bod yn cydweithio gyda'r Gwasanaeth Bioamrywiaeth er mwyn cynnal treialon ar hyd ymylon ffyrdd yr A499 ac A497 yn Nwyfor ers Hydref 2022. Esboniwyd bod y treialon yn parhau yn yr ardal yma am dair blynedd er mwyn casglu data. Cadarnhawyd mai bwriad y treialon yw sicrhau bod newidiadau yn cael ei wneud er mwyn annog llystyfiant a bioamrywiaeth a hybu bywyd gwyllt yn yr ardal. Eglurwyd bod yr 8 lleoliad wedi eu dewis gan eu bod yn syth, llydan a hir a bod modd derbyn a dadansoddi data ystyrion o'r treialon. Sicrhawyd bod y canlyniadau a dderbyniwyd hyd yma yn galonogol yn ogystal â'r ffaith fod yr Adran yn derbyn adborth cadarnhaol gan y cyhoedd. Pwysleisiwyd fod iechyd a diogelwch yn flaenoriaeth i'r Adran ac felly ni fydd oediad ar dorri gwair wrth ymyl unrhyw fynedfa neu gyffordd oherwydd y treialon gan fod ardaloedd y treialon wedi ei gyfyngu i ffyrdd hir, syth a llydan. Gwahoddwyd yr aelodau i gysylltu gyda'r adran os oes pryderon yn codi am unrhyw fynedfa neu gyffordd sydd angen ei dorri yn amlach na'r trefniant presennol o ddwywaith y flwyddyn.

Cadarnhawyd bod y treialon yn parhau i gael eu cynnal ac yn tyfu. Manylwyd bod ardaloedd eraill o fewn Gwynedd wedi cael eu hadnabod ar gyfer ymestyn y treialon i Feirionnydd. Tynnwyd sylw at y ffaith bod cyrff eraill yn mabwysiadu'r un egwyddorion er mwyn cydymffurfio â'r dyletswyddau statudol.

Mewn ymateb i ymholiad ar ymwybyddiaeth y cyhoedd o risgiau newydd all godi megis 'ticks', cadarnhawyd bod hynny tu hwnt i gylch gorchwyl yr Adran ond byddai swyddogion yn cysylltu gyda'r Gwasanaeth Gwarchod y Cyhoedd am wybodaeth ychwanegol.

Cydnabuwyd bod sbwriel sy'n cael ei daflu i ymylon ffordd yn parhau i fod yn heriol. Nodwyd bod trefniadau mewn lle er mwyn sicrhau bod y timau sy'n torri'r gwair yn rhannu eu rhaglenni gwaith gyda'r timau glanhau er mwyn sicrhau bod y sbwriel yn cael ei godi mor fuan a phosibl. Ymhelaethwyd bod yr adran yn cydweithio gyda'r gwasanaeth glanhau strydoedd er mwyn ceisio atal pobl rhag taflu sbwriel o'u cerbydau.

Awgrymodd aelod y dylid cydweithio gyda canolfannau cymunedol gan edrych ar y posibilrwydd o greu dolydd bywyd gwyllt.

Diolchwyd i'r swyddogion am eu gwaith gan nodi ei fod yn gwella morâl defnyddwyr cludiant cyhoeddus yn ogystal â gwella'r amgylchedd.

PENDERFYNWYD

- 1. Derbyn yr adroddiad gan nodi'r sylwadau a gyflwynwyd yn ystod y drafodaeth.**
- 2. Bod y Pwyllgor yn derbyn diweddariad ymhen blwyddyn.**

8. BLAENRAGLEN PWYLLGOR CRAFFU CYMUNEDAU 2023/24

Cyflwynwyd yr adroddiad gan yr Ymgynghorydd Craffu gan nodi'r prif bwyntiau canlynol:

Atgoffwyd yr Aelodau bod Blaenraglen Diwygiedig Pwyllgor Craffu Cymunedau ar gyfer 2023/24 wedi'i fabwysiadu yng nghyfarfod y Pwyllgor ar 30 Tachwedd 2023.

Manylwyd bod eitem 'Cyfarwyddyd Erthygl 4 - Ymgynghoriad Cyhoeddus' wedi ei raglennu ar gyfer cyfarfod 18 Ebrill 2024. Pwysleisiwyd ei fod yn angenrheidiol rhoi ystyriaeth i'r hyn y bwriedir ei graffu oherwydd bod y cyfarfod yn cael ei gynnal yn ystod

cyfnod cyn etholiad Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd, a gynhelir ar 02 Mai 2024. Cadarnhawyd bod y Swyddog Monitro wedi rhoi arweiniad na ddylid craffu'r mater yn ystod y cyfnod cyn etholiad oherwydd natur y drafodaeth yng nghyswllt cyflwyno Cyfarwyddyd Erthygl 4.

Eglurwyd bod dyddiad wedi ei adnabod o fewn calendr drafft pwyllgorau 2024/25 a fydd yn darparu cyfle i graffu'n amserol cyn i'r Cabinet ddod i benderfyniad ar y mater. Nodwyd y bwriedir cynnal y cyfarfod ar 16 Mai 2024, ond eglurwyd bod hyn yn ddibynnol ar benderfyniad y Cyngor Llawn yng nghyfarfod 07 Mawrth 2024, pan fydd Aelodau yn ystyried y calendr pwyllgorau.

Yn sgil y newid hwn, cadarnhawyd bod yr Ymgynghorydd Craffu wedi ymgynghori gyda'r Cadeirydd er mwyn ail-raglennu eitem 'Llawlyfr Cynnal Priffyrdd' o'r cyfarfod hwn (22 Chwefror 2024), i'r cyfarfod a gynhelir ar 18 Ebrill. Eglurwyd bydd hyn yn darparu cyfle i roi sylw teg i'r eitemau gan fod tair eitem wedi ei raglennu ar gyfer pob cyfarfod.

Oherwydd y prinder amser rhwng cyfarfodydd 18 Ebrill ac 16 Mai 2024, cynigwyd bod y Cadeirydd ac Is-gadeirydd yn adnabod eitemau i'w trafod ynghyd â'r eitem 'Cyfarwyddyd Erthygl 4 – Ymgynghoriad Cyhoeddus' yng nghyfarfod fis Mai, yn eu cyfarfodydd cyswllt gyda Penaethiaid Adran ac Aelodau Cabinet perthnasol. Esboniwyd byddai hyn yn sicrhau amser digonol i'r Adrannau baratoi'r adroddiadau. Nodwyd y cyflwynir adroddiad gerbron y Pwyllgor ar 18 Ebrill 2024, er mwyn cadarnhau'r eitemau i'w craffu yng nghyfarfod mis Mai.

Atgoffwyd yr aelodau o'r cyfle i flaenoriaethu eitemau i'w craffu ar gyfer gweddill cyfarfodydd 2024/25 yng Ngweithdy Blynyddol y Pwyllgor.

PENDERFYNWYD

- 1. Mabwysiadu rhaglen waith diwygiedig ar gyfer 2023/24.**
- 2. Cadarnhau'r trefniadau i adnabod eitemau i'w trafod yng nghyfarfod y Pwyllgor ym mis Mai 2024.**

Dechreuodd y Cyfarfod am 10:30yb a gorffennodd am 12:45yp

CADEIRYDD

Pwyllgor	Pwyllgor Craffu Cymunedau
Dyddiad	18 Ebrill 2024
Teitl	Trefniadau cyflawni Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd ac Ynys Môn
Aelod Cabinet	Y Cynghorydd Dyfrig Siencyn
Pwrpas	I adolygu trefniadau cyflawni'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus a monitro cynnydd o ran gweithredu Cynllun Llesiant 2023-2028

1.0 Cyflwyniad a chyd-destun

1.1 Dyma gyflwyno trefniadau cyflawni Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus (BGC) Gwynedd a Môn ar gyfer 2024-2025 yn seiliedig ar ein Cynllun Llesiant 2023-28.

1.2 Mae [Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol \(Cymru\) 2015](#) yn rhoi dyletswydd ar gyrff cyhoeddus i wella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru. Mae'r ddeddf yn seiliedig ar yr egwyddor o ddatblygiad cynaliadwy ac mae'n gosod dyletswydd ar gyrff cyhoeddus i osod a chyhoeddi amcanion llesiant a chymryd pob cam rhesymol i gyflawni'r amcanion hynny. Hefyd, sefydlodd y Ddeddf Fyrddau Gwasanaethau Cyhoeddus gyda chynrychiolaeth gan gyrff cyhoeddus a chyrrff gwirfoddol allweddol. Bob pum mlynedd, mae'n rhaid i Fyrddau Gwasanaethau Cyhoeddus baratoi a chyhoeddi asesiad o gyflwr llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol yn eu hardaloedd a defnyddio hyn fel sail i'r Cynllun Llesiant ar gyfer y pum mlynedd i ddod.

1.3 Un o'r prif heriau i'r Bwrdd yw sefydlu lle gallwn ychwanegu'r gwerth mwyaf a gwneud gwahaniaeth gyda'n gilydd, gyda'r adnoddau a'r capasiti cyfyngedig sydd ar gael i ni. Wrth ddatblygu'r Cynllun Llesiant, cawsom sgysiau am ble y gallwn wneud y cyfraniad mwyaf heb ddyblygu'r gwaith da sydd eisoes ar y gweill mewn partneriaethau a sefydliadau eraill. Mae'r Bwrdd wedi dysgu o brofiad ac wedi addasu ei strwythurau dros y cyfnod.

1.4 Amcanion Cynllun Llesiant 2023-28:

Cyhoeddwyd Cynllun Llesiant 2023-28 Gwynedd a Môn ym mis Mai 2023. Mae **tri Amcan Llesiant penodol, sef:**

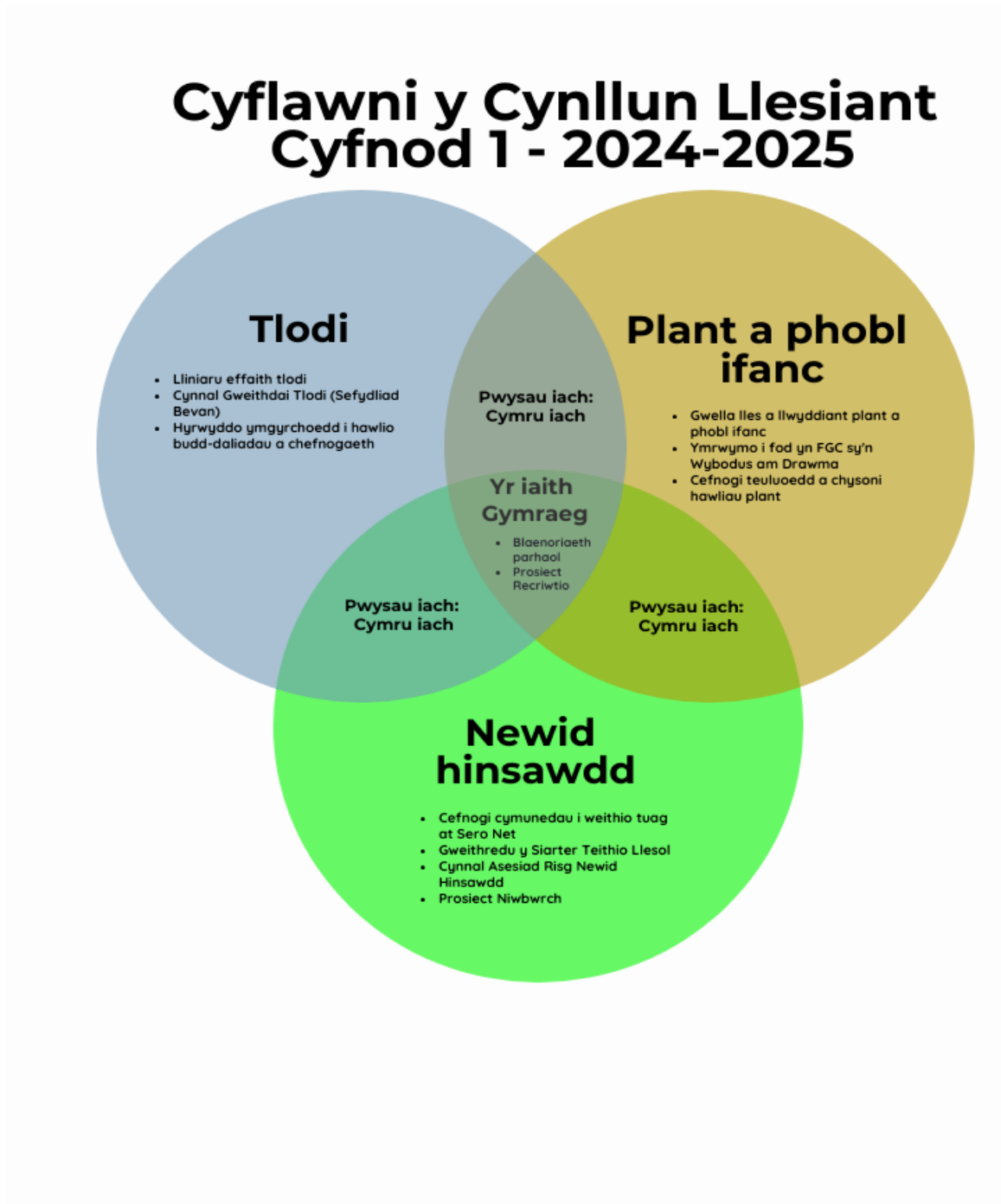
- *Rydym am weithio gyda'n gilydd i liniaru effaith **tlodi** ar lesiant ein cymunedau.*
- *Rydym am weithio gyda'n gilydd i wella lles a llwyddiant ein **plant a phobl ifanc** er mwyn gwireddu eu llawn botensial.*
- *Rydym am weithio gyda'n gilydd i gefnogi ein gwasanaethau a'n cymunedau i symud tuag at **Sero Net Carbon**.*

1.5 Mae'r **iaith Gymraeg** yn flaenoriaeth parhaol i'r Bwrdd ac rydym yn ei hyrwyddo ym mhob maes o'n gwaith.

1.6 Mae methodoleg System Gyfan a Pwysa Iach: Cymru Iach wedi ei fabwysiadu felfel llinyn euraidd drwy'r gwaith yma. [Pwysau Iach: Cymru Iach](#) (PICI) yw strategaeth hirdymor Llywodraeth Cymru i atal a lleihau gordewdra yng Nghymru trwy gyfrwng dull system gyfan. Lanswyd y strategaeth 10 mlynedd hon yn 2019, ac mae'r sylw pennaf ar arweinyddiaeth a galluogi newid trwy gyfrwng dull sy'n seiliedig ar systemau a wnaiff roi sylw i arweinyddiaeth, cydweithredu a chyfranogi lleol, a galluogi gweithredu lleol. Yn y cyd-destun hwn, mae defnyddio dull systemau cyfan yn golygu gweithio ar y cyd â phawb (gweithwyr proffesiynol a chymunedau lleol) a all ddylanwadu ar lif dewisiadau bywd iach a fforddiadwy a chreu cyfleoedd i alluogi pobl i symud mwy. Trwy weithio yn y dull hwn, gallwn weithio ar yr un pryd i leihau anghydraddoldebau iechyd ac arafu'r newid yn yr hinsawdd.

2.0 Cynllun Cyflawni 2024-2025:

Yn hytrach na manylu ar gynllun gwaith 5 mlynedd, cytunodd Aelodau BGC i fwrw ymlaen â Chynlluniau Cyflawni blynyddol ar gyfer y Cynllun Llesiant. Mae'r diagram isod yn dangos sut y bydd y Bwrdd yn blaenoriaethu cyflawni'r amcanion ar gyfer y cyfnod 2024/2025.

Bydd y Cynllun Cyflawni hwn yn destun adolygiad parhaus gan y BGC i sicrhau cynnydd. Mae'r trefniadau canlynol wedi'u rhoi ar waith:

- 2.1** Oherwydd llwyddiannau blaenorol a ffocws parhaus yr Is-grŵp Iaith Gymraeg, cytunodd y BGC y dylai barhau yn ei ffurf bresennol – dan gadeiryddiaeth Dr Lowri Hughes o Brifysgol Bangor. Yn dilyn asesiad academiaidd annibynnol o effeithiolrwydd is-grwpiau BGC eraill, penderfynwyd bwrw ymlaen â'r argymhelliad i sefydlu grwpiau Tasg a Gorffen â mwy o ffocws gweithredol ar gyfer pob cam gweithredu.
- 2.2** Felly, bydd pob un o'r camau gweithredu sydd wedi'u blaenoriaethu o dan y tri phrif amcan yn cael eu rhoi ar waith gan Grŵp Tasg a Gorffen gyda staff gweithredol o sefydliadau sy'n aelodau o'r BGC yn cydweithio i gyrraedd y nod tymor byr. I gefnogi'r gwaith, byddwn yn defnyddio methodoleg Dull System Gyfan ar gyfer Pwysau Iach: Cymru Iach gyda mewnbwn gan gydweithwyr Iechyd Cyhoeddus Cymru.
- 2.3** Mae'r Grwpiau Tasg a Gorffen sydd eisoes ar waith ar gyfer Cynllun Cyflawni 2024 – 2025 yn cynnwys:

Amcan/ Gweithred (Gweler y diagram Venn uchod)	Gweithredu
Amcan Tlodi:	
▪ <i>Cynnal Gweithdai Sefydliad Bevan</i>	<i>Grŵp Tasg a Gorffen</i>
▪ <i>Hyrwyddo ymgyrchoedd hawlio budd-daliadau</i>	<i>Tim Cefnogi yn cydlynu</i>
Amcan Plant:	
▪ <i>Bod yn BGC sy'n Wybodus am Drawma</i>	<i>Grŵp Tasg a Gorffen</i>
▪ <i>Cefnogi teuluoedd a chysoni hawliau plant</i>	<i>Grŵp Tasg a Gorffen</i>
Amcan Newid Hinsawdd:	
▪ <i>Gweithredu'r Siarter Teithio Llesol</i>	<i>Grŵp Tasg a Gorffen</i>
▪ <i>Cynnal Asesiad Risg Newid Hinsawdd ar ôl-troed BGC Gwynedd a Môn</i>	<i>Grŵp Tasg a Gorffen gyda Cyfoeth Naturiol Cymru yn arwain</i>
• <i>Hacathon Niwbwrch - Treialu dull gwahanol, cydweithredol o fynd i'r afael â mater arwyddocaol ond cyffredin ar lefel gymunedol benodol (Cronfeydd rhanbarthol wedi'u dyrannu i ariannu peilot).</i>	<i>Grŵp Tasg a Gorffen –gyda CSYM, CNC a Tim Cefnogi'r BGC.</i>
Blaenoriaeth y iaith Gymraeg:	
Mae'r ganolfan Gymraeg ar gyfer cynllunio ieithyddol (IAITH cyf) wedi'i chomisiynu i ymchwilio i heriau a llwyddiannau cynllunio gweithlu dwyieithog ymhlith sefydliadau sy'n rhan o'r tri Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yng Ngogledd Cymru. Gofynnwyd i IAITH archwilio pam fod sefydliadau cyhoeddus ar draws gogledd Cymru yn cael trafferth recriwtio staff i swyddi Gymraeg eu hiaith, ac a oedd yr ateb yn gorwedd o fewn y prosesau recriwtio eu hunain. Dyddiad cwblhau y prosiect = 30/04/24	Is-grŵp Iaith Gymraeg

3.0 Monitro

Mae'r is-grwpiau a nodwyd uchod yn atebol i'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus mewn perthynas â chyflawni unrhyw waith a gomisiynir. Mae'r is-grwpiau yn diweddarau'r Bwrdd ar gynnydd yn chwarterol, ac yn ystod cyfarfodydd y Bwrdd ceir her a thrafodaeth ar yr adroddiadau o gynnydd maent yn eu cyflwyno. Mae gan dîm cefnogi'r Bwrdd hefyd rôl i'w

chwarae rhwng cyfarfodydd y Bwrdd i gefnogi a chynnal gwaith yr is-grwpiau. Yn ogystal mae adroddiad blynyddol yn cael ei gyhoeddi gan y Bwrdd sy'n crynhoi cynnydd wrth i'r Bwrdd weithio tuag at gyflawni ei amcanion strategol.

4.0 Trefniadau Craffu

Mae gwaith y Bwrdd yn cael ei wirio'n gyson gan Bwyllgorau Craffu / sgrïwtini Cyngor Gwynedd a Chyngor Sir Ynys Môn. Mae'r Ddeddf Llesiant a'r canllawiau cenedlaethol cysylltiedig yn nodi 3 rôl ar gyfer pwyllgorau sgrïwtini Awdurdodau Lleol wrth ddarparu atebolrwydd democrataidd i'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus:

- Adolygu trefniadau llywodraethu'r BGC
- Ymgynghorai statudol ar yr Asesiad Llesiant a'r Cynllun Llesiant
- Monitro cynnydd ymdrechion y BGC wrth weithredu'r Cynllun Llesiant

5.0 Asesiad Effaith ar Gydraddoldeb

Mae tîm cefnogi'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus eisoes wedi rhoi ystyriaeth, ac yn cydnabod yr angen am asesiadau effaith (e.e. Iaith a Chydraddoldeb), a bydd asesiadau yn cael eu datblygu a'u defnyddio pan fydd y Bwrdd yn ymgysylltu â'n cymunedau ar bwyntiau penodol ac ar gyfer diweddarau'r Asesiadau Llesiant.

Eitem 6

Pwyllgor	Pwyllgor Craffu Cymunedau
Dyddiad	18 Ebrill 2024
Teitl	Llawlyfr Cynnal Priffyrdd
Aelod Cabinet	Y Cynghorydd Berwyn Parry Jones
Awdur	Steffan Jones, Pennaeth Priffyrdd, Peirianeg ac YGC
Pwrpas	Diweddarau'r Aelodau ar y Llawlyfr Cynnal Priffyrdd

1. Cyflwyniad

- 1.1 Mae gan awdurdodau priffyrdd lleol ddyletswydd benodol o dan y Ddeddf Priffyrdd 1980 i gynnal eu ffyrdd sydd wedi eu mabwysiadu fel rhai i'w cynnal o'r pwrs cyhoeddus ac i'w cadw'n ddiogel i'r cyhoedd eu defnyddio.
- 1.2 Cyhoeddwyd amryw o godau ymarfer cenedlaethol dros y blynyddoedd i annog arferion gorau ac i fabwysiadu gweithdrefnau rheoli asedau sy'n cymryd agwedd fwy cyfannol at gynnal rhwydweithiau priffyrdd ac felly amddiffyn awdurdodau rhag hawliadau neu gamau cyfreithiol.
- 1.3 Yn unol â'r argymhellion yn y cod ymarfer a oedd yn bodoli ar yr adeg, sef '*Well-maintained Highways, Code of Practice for Highway Maintenance Management 2005*', cyhoeddodd y Cyngor ei Gynllun Rheoli Asedau Priffyrdd ym mis Gorffennaf 2010 er mwyn rhagnodi sut yr oedd yn bwriadu rheoli ei ffyrdd sirol. Ystyriwyd bod Cynllun Rheoli Gwynedd yn gynhwysfawr ac o flaen ei amser, ac ychydig iawn o awdurdodau priffyrdd eraill oedd wedi mabwysiadu cynllun tebyg ar y pryd.
- 1.4 Mae'r Cynllun wedi cyflawni ei bwrpas dros y blynyddoedd, nid yn unig fel canllaw dyddiol ar sut i gynnal ffyrdd y Sir ond hefyd i amddiffyn y Cyngor rhag hawliadau trydydd parti ac achosion llys. Rhwng y 1af o Ebrill 2016 a'r 1af o Ebrill eleni, bu i'r Cyngor dderbyn 343 o geisiadau hawlio trydydd parti ac mae wedi llwyddo i amddiffyn 294 ohonynt; cyfradd llwyddiant o bron i 86%. Mae hyn yn cymharu'n ffafriol iawn ag awdurdodau priffyrdd eraill ac mae'r Rheolwr Cydlynu Risg ac Yswiriant yn rhoi hyn i lawr i gadernid y Cynllun.
- 1.5 Cyflwynwyd côd ymarfer newydd yn 2016, sef '*Well-managed Highway Infrastructure: A Code of Practice*'. Roedd y côd newydd yn hyrwyddo mabwysiadu dull rheoli asedau integredig o gynnal priffyrdd yn seiliedig ar sefydlu lefelau lleol o wasanaeth trwy reoli ar sail risg.
- 1.6 Er mwyn sicrhau bod pob awdurdod lleol yng Nghymru yn cydymffurfio â gofynion y côd newydd, comisiynodd Cymdeithas Syrfêwr Sirol Cymru (CSSC) ymgynghorwyr arbenigol i lunio dull sy'n gyson yn genedlaethol o ymdrin â'r canllawiau newydd. O ganlyniad, yn hytrach na chael un Cynllun Rheoli Asedau Priffyrdd i ddiffinio sut maen nhw'n rheoli eu rhwydweithiau ffyrdd (yn debyg i Gynllun Rheoli presennol y Cyngor), argymhellodd CSSC fod pob awdurdod yn cyhoeddi cyfres o ddogfennau sy'n cefnogi eu dull o reoli eu hased priffyrdd. Mae'r Llawlyfr Cynnal Priffyrdd yn un o'r dogfennau hyn.

- 1.7 Mae Llawlyfrau Cynnal Priffyrdd yn nodi sut mae'r Cyngor yn cyflawni eu dyletswyddau fel yr awdurdod priffyrdd; yn cadarnhau'r dulliau a ddefnyddir i sicrhau bod y risg i ddefnyddwyr y rhwydwaith priffyrdd yn cael ei fonitro a'i reoli'n briodol, a sicrhau cysondeb o ran sut y mae safonau'n cael eu gweithredu.

Er mwyn cyflawni'r rhain i gyd, cynigiodd CSSC fod awdurdodau'n ymgymryd â'r canlynol:

- Sefydlu hierarchaeth rhwydwaith
  - Sefydlu trefn arolygu
  - Sefydlu trefn trwsio
  - Defnyddio risg i ddylanwadu ar sut y caiff y gyllideb ei dyrannu
- 1.8 Roedd gan y Cyngor eisoes hierarchaeth rhwydwaith, trefn arolygu, a gweithdrefn trwsio ar waith, ac roedd y safonau a'r arferion yn ei Gynllun Rheoli yn seiliedig ar risg i raddau helaeth. Fodd bynnag, mae'n debyg nad oeddent yn gwbl gyson â gofynion y côd newydd ac argymhellion CSSC. O ganlyniad, adolygodd yr Adran ei threfniadau presennol (hierarchaeth, arolygu ac atgyweirio) a sefydlodd safonau a oedd yr un fath, os nad yn well, na'r rhai a gynigiwyd gan CSSC. Dyma'r safonau sydd wedi'u cynnwys yn Llawlyfr Cynnal Priffyrdd newydd y Cyngor (gweler Atodiad 1).

2. Mabwysiadu'r Llawlyfr

- 2.1 Bu i'r Adran gyflwyno'r Llawlyfr Cynnal Priffyrdd newydd i'r Cabinet ym mis Gorffennaf, 2023 er ei fabwysiadu yn llawn.

- 2.2 Roedd mabwysiadu'r llawlyfr newydd yn sicrhau:

- bod gweithdrefnau cynnal asedau priffyrdd y Cyngor yn cydymffurfio â'r canllawiau cenedlaethol presennol
- bod y Cyngor yn darparu rhwydwaith priffyrdd diogel sydd wedi'i gynnal yn dda
- fod safonau cynnal priodol yn cael eu gweithredu'n gyson ledled Gwynedd
- bod safonau a dull gweithredu'r Cyngor yn gyson ag awdurdodau priffyrdd eraill o fewn Cymru
- y bydd y Cyngor yn parhau i allu amddiffyn hawliadau trydydd parti a champau cyfreithiol gan unigolion
- bod dyraniadau cyllideb cynnal priffyrdd yn y dyfodol yn cael eu dylanwadu gan risg yn hytrach na gan ffactorau eraill.

3. Y Camau Nesaf

- 3.1 Tra'n cyflwyno'r newidiadau a gyfeirir atynt uchod, mabwysiadwyd hefyd drefn newydd ar gyfer ymateb i ddiffygion diogelwch ynghyd â gwneud defnydd o'r system asedau (WDM) i adnabod a blaenoriaethu rhaglen waith cyfalaf cynnal strwythurol.

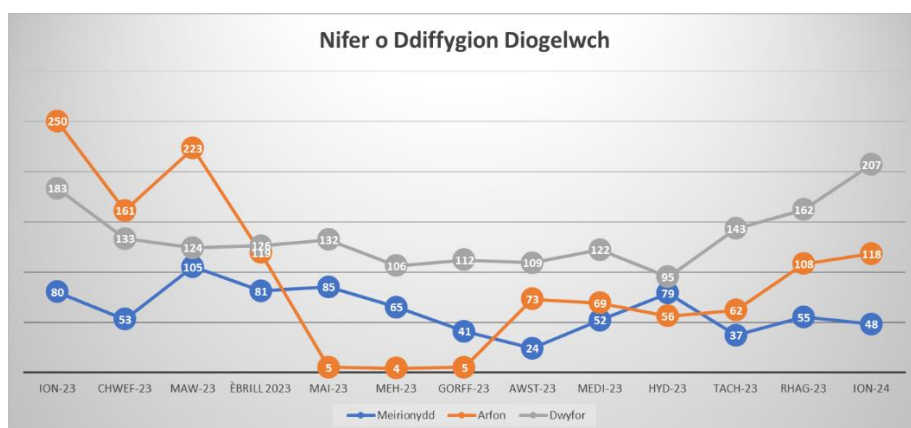
Diffygion Diogelwch

- 3.2 Yng nghymal 7.1 o'r llawlyfr mae ein categorïau diffygion yn cael eu hadnabod o fewn (tabl 2), sef:

- Diffyg critigol
- Diffyg diogelwch
- Diffyg cynnal

- 3.3 Ers mabwysiadu'r llawlyfr newydd, ac fel rhan o'r newidiadau mae trefn ymateb i ddiffygion diogelwch bellach wedi newid i amserlen ymateb erbyn diwedd y diwrnod gwaith nesaf.
- 3.4 Mae'r newid yma wedi ein galluogi i raglennu gwaith yn fwy effeithiol gan weld pecynnau o waith yn cael eu paratoi.
- 3.5 Hyd yma, nid oes unrhyw gonsyrn wedi ei adnabod ers cyflwyno'r weithdrefn newydd ond byddwn yn parhau i fonitro'r sefyllfa dros y misoedd nesaf. Mae'r graff isod yn arddangos nifer o ddiffygion diogelwch sydd yn cael ei adrodd fesul ardal.

Rhaglen Waith Cyfalaf Cynnal Strwythurol/System Asedau WDM

- 3.6 Bydd ein trefn ar gyfer rhaglen waith cynnal strwythurol yn defnyddio'r categorïau canlynol:
- Hierarchaeth (traffig/defnydd)
  - Data sganiwr (rhwygo, gwead, proffil ffordd) RCI
  - Cyflwr gweledol (dadansoddiad arolwg fideo) Data CVI yn cael ei ddiweddar'u'n flynyddol
  - Blaenoriaethau ardal a rhwydwaith lleol
  - Lefelau diffygion – hanes diffyg 3 blynedd/sgôr agregedig/km
  - Oed adeiladu
- 3.7 Yr ydym ar hyn o bryd yn y broses o ddarparu'r rhaglen waith ar sail y wybodaeth uchod, fydd yn adlewyrchu'r gwir flaenoriaeth o ffyrdd sydd angen sylw ac ar sail Gwynedd gyfan. Bydd y rhaglen yma yn cael ei rannu gyda holl Aelodau Gwynedd o fewn yr wythnosau nesaf.

4. Casgliad

- 4.1 Mae am gymeryd peth amser i asesu effaith y newidiadau yn llawn ond ers cyflwyno'r newidiadau hyd yma nid oes unrhyw bryder wedi ei amlygu. I'r gwrthwyneb, mae gallu i ymateb i ddiffygion erbyn diwedd y diwrnod gwaith dilynol yn sicr wedi gwella ein trefniadau gwaith ar y ddaear.
- 4.2 Mae pwysau sylweddol ar gyllideb Cynnal Ffyrdd a bydd darpariaeth o raglen waith ar sail blaenoriaeth Gwynedd yn tystiolaethu pa ffyrdd fydd yn derbyn sylw yn erbyn y categorïau uchod.

LLAWLYFR CYNNAL PRIFFYRDD

Adran Priffyrdd, Peirianeg & YGC
Cyngor Gwynedd

Rheoli dogfen

Rhif y Fersiwn	Addasiadau a wnaed	Dyddiad
F.1.0	Dim – Gwreiddiol	
F.1.1	Steffan Jones	21.06.23
F.1.2	Trefn newydd ymateb diffygion diogelwch yn weithredol.	06.02.24
Dyddiad adolygiad nesaf:		

Caniatâd y Cyngor

Rhif y Fersiwn	Pwyllgor y Cyngor	Dyddiad
F.1.1	Cabinet	11.07.23

Cyfrifoldeb am y llawlyfr

Gweler isod y cyfrifoldeb am gyflawni a diweddarau'r cynllun hwn.

Swyddfeydd y Cyngor	Cyfrifol am
Steffan Jones – Pennaeth yr Adran Priffyrdd, Peirianeg ac YGC.	Pennu cyfeiriad a strategaeth ar gyfer y Gwasanaeth Cynnal Priffyrdd er mwyn cefnogi cydymffurfiaeth efo, ac i roi ar waith, y safonau yn y llawlyfr hwn.
Meirion Williams – Pennaeth Cynorthwyol yr Adran Priffyrdd, Peirianeg ac YGC.	
Osian Elis – Swyddog Gweithredol, Tîm Arweinyddiaeth Corfforaethol.	Paratoi Llawlyfr Cynnal Priffyrdd Cyngor Gwynedd.

Tabl cynnwys

1. Cyflwyniad.....	6
1.1. Pwrpas	6
1.2. Sgôp.....	6
1.3. Gofynion Cyfreithiol	6
1.4. Canllaw Cenedlaethol	7
1.5. Dogfennau'r Cyngor	7
2. Rolau, Cyfrifoldebau a Chymwyseddau	8
2.1. Cymwysterau a hyfforddiant.....	8
3. Cynnal Priffyrdd a Rheoli Risg.....	9
3.1. <i>Well-managed Highway Infrastructure: A Code of Practice (2016)</i>	9
3.2. Adolygiadau Risg.....	9
4. Cofrestr Asedau a Rhestr Eiddo o Asedau Priffyrdd.....	10
4.1. Cofrestr Asedau.....	10
4.2. Stocrestr	10
5. Hierarchaeth y Rhwydwaith	10
5.1. Sefydlu Hierarchaeth y Rhwydwaith.....	11
5.2. Categoriâu Hierarchaeth y Rhwydwaith.....	11
5.3. Cysondeb Rhanbarthol.....	11
6. Trefn Archwilio.....	12
6.1. Archwiliadau Rheolaidd	12
6.2. Goddefaint Archwiliadau.....	12
6.3. Amserlen Archwilio	13
6.4. Archwiliadau Ymatebol.....	13
6.5. Asedau Sy'n Cael eu Harchwilio	13
6.6. Cofnodi Cofnodion Archwilio.	14
6.7. Asesiadau Cyflwr	14

Cyngor Gwynedd
Llawlyfr Cynnal Priffyrdd

6.7.1.	Cerbydlonydd.....	14
6.7.2.	Troedffyrdd	14
6.7.3.	Strwythurau	14
6.7.4.	Goleuadau Stryd.....	15
7.	Trefn Trwsio Priffyrdd.....	15
7.1.	Categoriâu Diffygion	15
7.2.	Mathau o Ddiffygion a Lefelau Ymyrraeth	16
7.3.	Gwasanaeth Argyfwng.....	17
7.4.	Archebu Gwaith.....	17
7.5.	Cofnodi Cofnodion Archwilio	17
8.	Cofnodi Costau	18
9.	Caffael.....	18
10.	Dyraniad y Gyllideb	19
10.1.	Sefydlu Cyllideb Flynyddol.....	20
11.	Ymholiadau cwsmeriaid	20
11.1.	System Rheoli Cysylltiadau Cwsmeriaid (SRhCC).....	20
11.2.	Hysbysiadau'r Cynllun ac Adborth.....	21
11.3.	Adroddiadau Gwaith Ffyrdd	21
12.	Gweithgareddau Ymgwymerwyr Statudol.....	21
12.1.	Gweithdrefnau.....	21
13.	Hawliadau gan Drydydd Parti.....	22
13.1.	Prosesu Hawliadau Trydydd Parti	22
13.2.	Adrodd am Ddeilliannau Hawliadau	22
14.	Rheolaeth Traffig	23
14.1.	Rheolwr Traffig	23
14.2.	Aflonyddwch Traffig	23
14.3.	Polisiau ac Amcanion	23

Cyngor Gwynedd
Llawlyfr Cynnal Priffyrdd

14.4.	Strydoedd Sensitif i Draffig	23
15.	Cynnal Arferol Cylchol	24
16.	Trefn Flaenoriaethu Cynllun Gwaith Priffyrdd	25
16.1.	Blaenoriaethu Cynlluniau	25
17.	Perfformiad.....	25
17.1.	Mesurau Perfformiad Gweithredol.....	25
17.2.	Meincnodi.....	26
Atodiad A:	Categoriâu Hierarchaeth Asedau	27
Atodiad B:	Amllder Archwiliadau.....	30
Atodiad C:	Mathau o Ddiffygion a Lefelau Ymyrraeth	34

1. Cyflwyniad

1.1. Pwrpas

Pwrpas y llawlyfr hwn yw amlinellu'r dulliau a'r safonau a ddefnyddir gan Gyngor Gwynedd i reoli'r gwaith cynnal asedau priffyrdd (isadeiledd y briffordd, e.e. ffyrdd, troedffyrdd, goleuadau stryd, dodrefn stryd, gyliau, draeniau, coed, arwyddion, marciau ffordd, pontydd a strwythurau eraill). Mae'r llawlyfr yn amlinellu sut y bydd y Cyngor yn cydymffurfio â'i ddyletswyddau fel awdurdod priffyrdd, gan sicrhau bod y risgiau i ddefnyddwyr yn cael eu monitro a'u rheoli'n briodol.

1.2. Sgôp

Mae'r llawlyfr hwn yn amlinellu sut mae Cyngor Gwynedd yn cynnal yr asedau priffyrdd sydd o dan ei reolaeth. Mae'n manylu ar y gweithdrefnau a ddefnyddir i gynllunio a chyflawni'r holl waith sy'n gysylltiedig â rheoli, gweithredu a chynnal asedau priffyrdd, gan gynnwys sut y caiff gweithgareddau eu monitro i sicrhau cydymffurfiaeth â pholisïau a chyfrifoldebau statudol y Cyngor.

1.3. Gofynion Cyfreithiol

Fel awdurdod priffyrdd, mae dyletswydd ar Gyngor Gwynedd i gydymffurfio â dyletswyddau statudol dan y ddeddfwriaeth a ganlyn:

- **Deddf Priffyrdd 1980:** Mae'r ddeddf hon yn rhoi dyletswydd ar awdurdodau priffyrdd i gynnal priffyrdd sydd wedi'u mabwysiadu fel rhai i'w cynnal o'r pwrs cyhoeddus ac i'w cadw'n ddiogel i'r cyhoedd eu defnyddio.
- **Deddf Ffyrdd Newydd a Gwaith Stryd 1991:** Mae'r ddeddf hon yn rhoi dyletswydd ar awdurdodau priffyrdd i gydlynu'r holl waith priffyrdd ar gyfer y diben o sicrhau diogelwch, lleihau'r tarfu ar ddefnyddwyr y briffordd, ac amddiffyn y briffordd a'r offer arni.
- **Deddf Rheoli Traffig 2004:** Mae'r ddeddf hon yn rhoi dyletswydd ar awdurdodau priffyrdd i sicrhau bod symudiad traffig yn effeithiol ar rwydwaith ffyrdd yr awdurdod priffyrdd a rhwydweithiau'r awdurdodau cyfagos.
- **Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015:** Mae'r ddeddf hon yn ei gwneud yn ofynnol i gyrrff cyhoeddus yng Nghymru feddwl am effaith hirdymor eu penderfyniadau, gweithio'n well gyda phobl, cymunedau a'i gilydd, ac atal problemau parhaus megis tlodi, anghydraddoldebau iechyd a newid hinsawdd.

- **Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016:** Mae hyn yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol sicrhau ecosystemau iach a gwydn i'r dyfodol tra'n cwrdd â'r heriau o greu swyddi, tai ac isadeiledd.

1.4. Canllaw Cenedlaethol

Yn 2016, cynhyrnodd Grŵp Cyswllt Ffyrdd y DU god ymarfer newydd ar gyfer rheoli asedau priffyrdd. Argymhellodd y dylai awdurdodau priffyrdd ddefnyddio dulliau sy'n seiliedig ar risg ar sut y maent yn cynnal eu ffyrdd. Mewn ymateb i'r cod ymarfer newydd hwn, creodd Cymdeithas Syrfewyr Sirol Cymru (CSSC) ddull rheoli yn seiliedig ar risg i'w ddefnyddio gan awdurdodau priffyrdd yng Nghymru.

Mae'r canllawiau cenedlaethol cyfredol sy'n cael eu hystyried gan y llawlyfr hwn i'w gweld yn y dogfennau a ganlyn:

- Grŵp Cyswllt Ffyrdd y DU – *Well-managed Highway Infrastructure: A Code of Practice, UK Roads Liaison Group* (2016).
- CSSC – *Nationally Consistent Response to the Code of Practice, 2016* (2019).
- CSSC – *Highway Asset Management Planning: Risk-based approach – Method Summary* (2019).

1.5. Dogfennau'r Cyngor

Mae'r llawlyfr hwn yn rhan o gyfres o ddogfennau a gynhyrchwyd gan Gyngor Gwynedd sy'n cefnogi ac yn amlinellu dull y Cyngor o reoli ei asedau priffyrdd. Amlinellwyd dull cychwynnol y Cyngor o reoli asedau priffyrdd yn y *Cynllun Rheoli Asedau Priffyrdd, 2010* (HAMP). Mae'r llawlyfr hwn yn cynnwys adolygiadau o rannau perthnasol o'r *HAMP* sy'n adlewyrchu'r canllawiau cenedlaethol a'u nodir uchod.

Mae'r llawlyfr hwn yn cefnogi polisïau adrannol eraill sy'n ymdrin â chynnal a chadw asedau priffyrdd.

Mae'r dogfennau perthnasol yn cynnwys:

- Cyngor Gwynedd – *Cynlluniau Adrannol Priffyrdd, Peirianeg ac YGC.*
- Cyngor Gwynedd – *Polisi Amgylcheddol Priffyrdd, Peirianeg ac YGC.*
- Cyngor Gwynedd – *Cynllun Gwasanaeth Cynnal dros y Gaeaf.*

2. Rolau, Cyfrifoldebau a Chymwyseddau

Noder isod y rolau, cyfrifoldebau a'r cymwyseddau sydd eu hangen gan y rhai sy'n ymwneud â rheoli asedau priffyrdd Cyngor Gwynedd:

Rôl:	Yn gyfrifol am:
Cabinet	Cymeradwyo defnydd y ddogfen hon fel polisi.
Cynghorwyr	Cymeradwyo defnydd y ddogfen hon fel polisi.
Tîm Arweinyddiaeth Corfforaethol	Sicrhau bod gwasanaethau'r Cyngor yn cwrdd â safonau cynnal a chadw'r llawlyfr hwn.
Pennaeth yr Adran Priffyrdd, Peirianeg ac YGC.	Sicrhau bod y Gwasanaeth Cynnal Priffyrdd yn gweithredu safonau cynnal y llawlyfr hwn. Monitro canlyniadau. Cynnal asesiadau risg bob dwy flynedd.
Pennaeth Cynorthwyol yr Adran Priffyrdd, Peirianeg ac YGC.	
Peirianwyr Ardal	
Archwilwyr Priffyrdd	Cynnal archwiliadau yn unol â'r cynllun archwilio. Cofnodir y data priodol er mwyn ei fewnbynnu yn y system rheoli asedau.
Gangiau gwaith	Gwneud gwaith trwsio yn unol â'r drefn drwsio. Cofnodir y data priodol er mwyn ei fewnbynnu yn y systemau rheoli asedau.
Contractwyr.	Gwneud gwaith trwsio yn unol â'r cyfarwyddyd. Cofnodi'r data priodol i'w fewnbynnu yn y system rheoli asedau.

Tabl 1. Rolau a Chyfrifoldebau

2.1. Cymwysterau a hyfforddiant

Mae CSSC yn rheoli cynllun cadarnhau cymhwysedd ar gyfer arolygwyr priffyrdd sy'n gweithio ym meysydd cynnal priffyrdd (Cynllun Cymhwysedd Arolygu Priffyrdd). Amcan y cynllun yw sicrhau bod archwiliadau priffyrdd yn cael eu cwblhau yn unol â'r safonau y nodir yn y llawlyfr hwn. Mae'r hyfforddiant yn cyfarch asesiadau cyflwr gweledol o gerbydlonydd a throedffyrdd. Bydd y swyddogion perthnasol yn y Cyngor wedi derbyn yr hyfforddiant priodol i ennill achrediad CSSC.

3. Cynnal Priffyrdd a Rheoli Risg

Mae'r risgiau sy'n gysylltiedig â chynnal asedau priffyrdd yn cael eu rheoli gyda'r dulliau isod. Mae hyn yn cynnwys sut mae'r Cyngor yn gwneud defnydd o ddull rheoli sy'n seiliedig ar risg fel sy'n ofynnol yn y cod ymarfer newydd.

3.1. *Well-managed Highway Infrastructure: A Code of Practice* (2016)

Cyhoeddwyd cod ymarfer newydd ar gyfer cynnal priffyrdd ym mis Hydref 2016 gan Grŵp Ffyrdd y DU. Mae'n darparu canllawiau y disgwylir i awdurdodau priffyrdd eu defnyddio wrth lunio eu dull o reoli gwaith cynnal priffyrdd. Gall awdurdodau priffyrdd ddefnyddio'r canllawiau hyn wrth amddiffyn yn erbyn hawliadau trydydd parti.

Y newid mwyaf arwyddocaol a gynigir yn y cod ymarfer newydd yw'r gofyn am ddull yn seiliedig ar risg wrth wneud penderfyniadau ynghylch cynnal priffyrdd.

Datblygodd CSSC ddull rheoli yn seiliedig ar risg y mae'n argymhellir i awdurdodau priffyrdd yng Nghymru ei fabwysiadu. Mae'r dull yn cynnig gwaelodlinau a argymhellir ar gyfer safonau archwiliadau ac atgyweiriadau diffygion, ac yn galw ar yr awdurdod priffyrdd i sefydlu:

- Hierarchaeth y Rhwydwaith,
- Trefn Archwilio,
- Trefn Trwsio,
- Dyrannu'r gyllideb yn unol â'r risg.

Mae hierarchaeth y rhwydwaith, y drefn archwilio a'r drefn trwsio a fabwysiadwyd gan Gyngor Gwynedd - a lle maent yn cwrdd â, neu'n rhagori ar, y safonau a argymhellir gan CSSC - wedi'u hamlinellu yn y llawlyfr hwn.

Mae'r dull rheoli hwn yn caniatáu i archwilwyr ddefnyddio eu disgresiwn wrth farnu beth yw'r ymateb priodol wrth drwsio diffyg (gweler Adran 6. Trefn Archwilio).

3.2. Adolygiadau Risg

Er mwyn dilysu effeithiolrwydd y dull sy'n seiliedig ar risg a pha mor briodol yw hierarchaeth y rhwydwaith, y drefn archwilio a'r drefn trwsio a fabwysiadwyd gan Gyngor Gwynedd, cynhelir adolygiad o'r llawlyfr hwn bob 2 flynedd.

Bydd yr adolygiadau hyn yn tynnu ar y dull CSSC a amlinellir yn: *CSSW Highways Asset Management Framework Recommended Practices – Task 4 Annual Performance & Risk Review*.

4. Cofrestr Asedau a Rhestr Eiddo o Asedau Priffyrdd

Mae'r Gofrestr Asedau yn darparu rhestr ddiffiniedig o'r asedau priffyrdd sydd wedi'u cynnwys dan awdurdodaeth, ac sy'n cael eu cynnal gan, Cyngor Gwynedd. Mae stocrestr yr asedau priffyrdd yn seiliedig ar y Gofrestr, ac mae'n cynnwys gwybodaeth fanwl am yr eitemau a ddelir gan bob ased priffyrdd.

4.1. Cofrestr Asedau

Y Rhestr Strydoedd Cenedlaethol (National Street Gazetteer) yw'r set data ddiffiniedig o ffyrdd a strydoedd cyhoeddus y mae awdurdodau priffyrdd yn gyfrifol am eu cynnal. Mae'r rhan o'r Rhestr Strydoedd Cenedlaethol ar gyfer Gwynedd wedi'i chynnwys yn system integredig rheoli asedau priffyrdd y Cyngor, sef WDM a system rheoli asedau goleuadau stryd, sef Mayrise.

4.2. Stocrestr

Cedwir stocrestrau yr asedau priffyrdd a ddelir â nhw gan y Cyngor mewn amryw o systemau rheoli asedau. Caiff gwybodaeth am asedau ei thrin yn barhaus a'i diweddarau yn ôl yr angen. Defnyddir y systemau meddalwedd a ganlyn ar gyfer yr asedau:

- Cerbydlonydd a throedffyrdd – WDM
- Strwythurau – BridgeStation, Advanced Bridge Management Systems
- Goleuadau stryd a signalau traffig – Mayrise

5. Hierarchaeth y Rhwydwaith

Rhennir asedau priffyrdd y Cyngor i gategoriâu hierarchaeth rhwydwaith er mwyn adlewyrchu eu harwyddocâd cymharol yn ôl eu defnydd a'u swyddogaeth. Mae hyn yn sicrhau bod y drefn archwilio a thrwsio yn gymesur i'r risgiau sy'n cael eu peri gan bob categori. Mae gan y Cyngor hierarchaethau gwahanol ar gyfer priffyrdd a throedffyrdd.

5.1. Sefydlu Hierarchaeth y Rhwydwaith

Mae Cyngor Gwynedd wedi defnyddio hierarchaeth rhwydwaith ers blynyddoedd lawer. Yn unol â chreu'r llawlyfr hwn, mae'r hierarchaeth wedi'i ddiwygio yn ôl argymhellion y daenlen CSSW: *Nationally Consistent Response to the Code of Practice, 2016*. Mae'r hierarchaeth ddiwygiedig yn adlewyrchu'r risgiau sy'n gysylltiedig â phob priffordd gyhoeddus ar sail maint y traffig, peryglon eraill a gwybodaeth leol gan beirianwyr ac arolygwyr y Cyngor.

5.2. Categoriâu Hierarchaeth y Rhwydwaith

Ceir disgrifiad o arwyddocâd cymharol pob categori hierarchaeth yn ôl swyddogaeth a defnydd yn Atodiad A. Mae tystiolaeth ddogfennol o sut mae'r rhwydwaith diwygiedig wedi ei sefydlu a sut mae'r categorïau priffyrdd wedi eu dynodi, ar gael ar y daenlen ganlynol: Cyngor Gwynedd - RP1 Adolygiad Risg Asedau Priffyrdd Blynyddol.

5.3. Cysondeb Rhanbarthol

I gyrraedd cysondeb rhanbarthol, mae CSSC yn argymhell bod awdurdodau priffyrdd cyfagos yn cytuno ar gategoriâu hierarchaeth gyffredin i asedau sy'n croesi ffiniau awdurdodau.

Mae Cyngor Gwynedd yn ffinio â siroedd Conwy, Dinbych a Phowys, ac mae gan y Cyngor asedau priffyrdd sy'n cysylltu â rhwydweithiau priffyrdd y siroedd eraill hyn. Mae'r holl asedau sy'n cael eu cynnal gan Gyngor Gwynedd wedi'u dosbarthu gyda'r un hierarchaeth â'r awdurdodau cymdogol. Gwelir yr asedau hyn yn y ddogfen hon: *Hierarchaeth Cerbydlonydd - Awdurdod Cyfagos.xlsx*.

5.4 Diweddarau ac Adolygu

Adolygir hierarchaeth y rhwydwaith yn barhaus, ac yn ffurfiol o leiaf pob 2 flynedd, er mwyn adlewyrchu unrhyw newidiadau sylweddol yn y defnydd o unrhyw ased priffyrdd (e.e. newidiadau ym maint y traffig).

6. Trefn Archwilio

Er mwyn monitro anghenion atgyweirio a chyflwr yr asedau priffyrdd, mae Cyngor Gwynedd yn defnyddio trefn o archwiliadau sy'n amrywio o ran math ac amllder. Mae hyn yn cynnwys y mathau a ganlyn o archwiliadau:

- **Archwiliadau Ymatebol:** Archwiliadau a gynhelir mewn ymateb i hysbysiad i'r Cyngor o ddiffyg posib.
- **Archwiliadau Rheolaidd:** Trefn o archwiliadau wedi'u cynllunio i adnabod diffygion sydd â'r potensial i achosi niwed i ddefnyddwyr ac i gynorthwyo gyda dewis neu gadarnhau ymyriad atgyweirio i atal dirywiad pellach ac anghenion cynnal yn y dyfodol y byddai modd eu hosgoi.
- **Arolygon Cyflwr:** Pan fo cyflwr cydrannau'r asedau priffyrdd yn cael eu harolygu er mwyn llunio rhaglen adnewyddu. Gall arolygon cyflwr fod yn weledol neu'n seiliedig ar beiriant a gallent gynnwys profion lle bo'n briodol ar gyfer y math o ased.

6.1. Archwiliadau Rheolaidd

Mae amllder Archwiliadau Rheolaidd yn seiliedig ar hierarchaeth y rhwydwaith. Sefydlwyd yr amlderau hyn yn unol â dull Adolygu Risgiau Asedau Priffyrdd CSSC. Mae Atodiad B yn nodi'r amlderau archwilio rheolaidd ynghyd â'r safonau gofynnol a argymhellir gan CSSC. Mae archwiliadau rheolaidd sydd wedi'u cynllunio yn gyfuniad o:

- **Archwiliadau Wrth Yrru:** Archwiliad o gerbydlon gan yrrwr ac arolygwr priffyrdd/swyddogion cymwys o gerbyd sy'n symud yn araf. Gweler tabl 1 yn Atodiad B.
- **Archwiliadau ar Droed:** Archwiliad a wneir gan arolygwyr priffyrdd/swyddogion cymwys ar droed ac ar gyflymder cerdded ar y droedffordd.

6.2. Goddefaint Archwiliadau

Yn sgil tywydd gwael, salwch neu wyliau, mae'n bosib o dan rhai amgylchiadau na ellir cwrdd â'r safonau amllder archwilio. Am y rheswm hwn, mae lefel goddefiant wedi cael ei roi ar yr amlderau – naill ai 5 neu 10 diwrnod gwaith. Nodir y goddefiant ar gyfer amllder pob archwiliad rheolaidd yn Atodiad B.

6.3. Amserlen Archwilio

Mae'r system rheoli asedau WDM yn cynnwys gwybodaeth am yr holl arolygiadau blaenorol a'r drefn arolygu. Ar ddechrau pob mis, neilltuir asedau i arolygwyr priffyrdd/swyddogion cymwys i'w harchwilio gan y system WDM.

Mae'r arolygwyr/swyddogion yn penderfynu ar amserlen yr archwiliadau ac yn ystyried defnydd a chymeriad yr ased i sicrhau bod amser a dyddiad yr archwiliadau yn briodol e.e. er mwyn osgoi cyfnodau gyda niferoedd uwch o geir wedi'u parcio neu gynnydd mewn traffig. Mae hyn yn lleihau aflonyddwch ac yn sicrhau'n well bod arolygiadau'n effeithiol ac yn ddiogel.

6.4. Archwiliadau Ymatebol

Pan fo trydydd parti yn rhoi gwybod i'r Cyngor am ddiffygion, bydd archwiliad yn cael ei gynnal ar amser a ystyrir yn gymesur â difrifoldeb honedig y mater a chategori hierarchaeth yr ased. Bydd camau adferol, os oes angen, yn cael eu cymryd yn unol â threfn atgyweirio'r Cyngor a amlinellir yn 7.0 isod.

6.5. Asedau Sy'n Cael eu Harchwilio

Mae asedau sy'n cael eu harchwilio yn ystod archwiliadau arferol yn cynnwys, ond ddim yn gyfyngedig i'r, elfennau isod:

- Cerbydlonydd;
- Troedffyrdd;
- Gorchuddion, gratiau a fframiau (gan gynnwys offer ymgwymerwyr statudol);
- Cyrbau, ymylon a sianeli;
- Draenio;
- Rheiliau gwarchod, ffensys a systemau rhwystro;
- Ymylon gwyrdd, coed a gwrychoedd;
- Stydiau a marciau ffordd;
- Arwyddion;
- Goleuadau stryd;
- Systemau traffig, croesfannau wedi'u rheoli, bolardiau a chabinetau wedi'u goleuo;
- Glanweithdra a thwf chwyn.

6.6. Cofnodi Cofnodion Archwilio.

Mae data a gwybodaeth a gesglir o archwiliadau yn cael eu cofnodi ar y system WDM trwy ddyfeisiau symudol.

6.7. Aseidiadau Cyflwr

Mae Cyngor Gwynedd yn ymgymryd â'r mathau a ganlyn o aseidiadau cyflwr ar asedau:

6.7.1. Cerbydlonydd

- SCANNER (*Surface Condition Assessment of the National Network of Roads*). Mae SCANNER yn arolwg cyflwr sy'n cael ei wneud gan beiriant o gerbyd sy'n symud ar gyflymder traffig. Mae canlyniadau'r arolygon yn cael eu cadw oddi ar y safle gan WDM ac fe geir atynt drwy'r rhyngwyneb WDM/WIP (system mapio integredig).
- Mae Griptester yn mesur y lefel ymwrthedd sgidio ar ffyrdd gwlyb. Mae'r data yn cael ei gadw gan Ymgynghoriaeth Gwynedd Consultancy (YGC).

6.7.2. Troedffyrdd

- Cynhelir archwiliadau diogelwch cerdded ar droedffyrdd trefol. Cynhelir archwiliadau diogelwch gyrru ar ffyrdd gwledig mewn cerbydau sy'n symud yn araf.

6.7.3. Strwythurau

Mae strwythurau'n cael eu harchwilio gan ddefnyddio dau lefel o archwiliad:

- Archwiliadau Cyffredinol (AC): Mae ACs yn archwiliadau gweledol, ac o bosib gyda rhai aseidiadau ymarferol sylfaenol, e.e. taro gyda morthwyl, mesuriadau ac ati. Mae'n cynnwys cofnodi graddfa a difrifoldeb y diffyg sy'n cael ei weld. Yna, mae'r data yn cael ei nodi ar system rheoli pontydd y Cyngor – BridgeStation. Cynhelir ACs ar yr holl bontydd bob 2 flynedd yn unol â'r rhaglen archwilio.
- Prif Archwiliadau (PAs): Mae PAs yn archwiliadau gweledol manwl gydag aseidiadau ymarferol ar fwyafrif yr elfennau ynghyd ag aseidiadau mwy technegol e.e. taro gyda morthwyl, prawf *half-cell*, mesuriadau clorid etc. Mae'n cynnwys creu adroddiad manwl ar y cyd a chofnodi'r data. Mae canlyniadau'r archwiliadau hyn yn cael eu nodi ar system rheoli pontydd y Cyngor – BridgeStation. Cynhelir PAs ar strwythurau sy'n ddigon mawr i gyfiawnhau PA neu ar strwythurau arbennig eraill megis '*half joints*'.

- Archwiliadau Arbennig (AAs): Mae AAs yn archwiliadau sy'n edrych ar elfen neu broblem benodol gyda strwythur a allai ddigwydd ar unrhyw foment. Cynhelir AAs gan beiriannydd cymwys ac fe allant fod yn rhan o drefn fonitro. Efallai y bydd y canlyniadau yn cael eu cadw fel ffeil prosiect, ar feddalwedd arbenigol, neu ar y System Rheoli Pontydd – BridgeStation.

6.7.4. Goleuadau Stryd

Mae cyflwr asedau goleuadau stryd yn cael eu hasesu fel a ganlyn:

- **Cyflwr Gweledol:** Cynhelir asesiadau cyflwr gweledol yn ystod ymweliadau cynnal ar sail *ad hoc*. Mae cyflyrau gwael a diffygion yn cael eu cofnodi a'u gweithredu'n briodol.
- **Diogelwch Trydanol:** Mae Cyngor Gwynedd yn cynnal profion trydanol yn fewnol. Mae canlyniadau'r profion trydanol yn cael eu nodi yn y system rheoli asedau Mayrise.

Profion Strwythurol Colofnau Goleuadau: Mae rhaglen o brofi strwythurol yn cael ei chyflwyno ar yr holl golofnau goleuadau gan ddefnyddio contractwr allanol. Mae canlyniadau'r profi strwythurol yn darparu'r sgoriau cyflwr isod

- **Coch:** Rhaglennu i'w waredu (fel arfer ymhen 4 awr).
- **Ambr:** Ailbrofi ymhen 6 mis.
- **Gwyrdd:** Ailbrofi ymhen 5 mlynedd.

Mae canlyniadau'r profion strwythurol yn cael eu nodi yn system rheoli asedau Mayrise. Gweler yr amllder y defnyddir yr asesiadau cyflwr hyn yn Atodiad B.

7. Trefn Trwsio Priffyrdd

Mae diffygion sy'n cael eu hadnabod gan archwiliad ac/neu hysbysiad gan drydydd parti yn cael eu blaenoriaethu ar gyfer gwaith trwsio yn ôl y risg maen nhw'n eu peri i ddefnyddwyr. Amlinellir y dulliau a ddefnyddir i wneud hyn isod.

7.1. Categoriâu Diffygion

Defnyddir y wybodaeth a gofnodir yn ystod archwiliadau i bennu categori'r diffyg. Dosberthir diffyg yn ôl ei ddifrifoldeb a'i natur – diffygion critigol yw'r rhai mwyaf difrifol. Mae'r diffygion mwyaf difrifol yn cael eu blaenoriaethu am waith trwsio, ac mae'r amseroedd ymateb sy'n cael eu mabwysiadu gan Gyngor Gwynedd ar gyfer pob categori diffyg yn cael eu nodi isod:

Categoriâu Diffyg:	Disgrifiad:	Amser Ymateb:
Diffyg critigol.	Sefyllfa lle mae'r swyddog archwilio yn ystyried y risg i ddiogelwch yn ddigon uchel i fod angen sylw ar unwaith e.e. seler wedi cwmpo, gorchudd gwasanaethau ar goll, coeden wedi cwmpo.	2 awr. ¹
Diffyg diogelwch (categori 1 yn flaenorol).	Ceisiadau am wasanaeth neu ddiffygion sy'n gofyn am ymateb cyn gynted â phosib er mwyn cael gwared ar risg bosib o anaf i ddefnyddwyr	Erbyn diwedd y diwrnod gwaith nesaf. ²
Diffyg cynnal (categori 2.1 yn flaenorol).	Diffygion eraill sy'n gwarantu triniaeth er mwyn eu hatal rhag dirywio i ddiffyg diogelwch cyn yr archwiliad amserlenedig nesaf	1 mis (Ffyrdd CHSR, CH1 a CH2). 3 mis (Ffyrdd CH3 a CH4).
Diffygion diogelwch ar ffyrdd CH5	Bydd yn ddyletswydd ar yr archwiliwr i aseinio ymateb priodol i bob diffyg yn seiliedig ar y math o ffordd, ei maint, ei lleoliad a'r lefel o ddefnydd.	

Tabl 2. Categoriâu diffygion

7.2. Mathau o Ddiffygion a Lefelau Ymyrraeth

Gweler rhestr o'r mathau o ddiffygion a'r meini prawf dimensiynol sy'n eu haseinio i bob un o'r categorïau diffyg yn Atodiad C. Gall archwilwyr ddefnyddio eu disgrisiwn i benderfynu pa gategori diffyg sy'n addas i ddiffyg. Mae'r meini prawf dimensiynol yn rhoi gwaelodlin sy'n nodi pa gategori diffyg dylid ei aseinio. Fodd bynnag, ble mae amgylchiadau penodol y diffyg

¹ Mae'r amser ymateb ar gyfer diffygion critigol yn cyfeirio at yr amser i fynychu'r safle. Bydd y gwaith atgyweirio a/neu waith i wneud y safle'n ddiogel yn digwydd cyn gynted â phosibl wedi hynny.

² Rhoddir sylw arbennig i ddiffygion sy'n codi ar ddydd Gwener, dros y penwythnos neu ar wyliau banc gan fod posibilrwydd y gellir eu gadael tan yn hwyr ddydd Llun (neu ddydd Mawrth yn achos gwyliau banc) hyd nes y cânt sylw (erbyn diwedd y diwrnod gwaith nesaf). O ganlyniad, os canfyddir diffyg diogelwch ar ddydd Gwener, dros y penwythnos neu ar wyl y banc, bydd yr arolygydd priffyrdd/swyddog cymwys yn cynnal asesiad risg deinamig o amgylchiadau'r diffyg i benderfynu a fydd yn ddiogel ei adael heb oruchwyliaeth tan y dydd Llun canlynol (neu ddydd Mawrth yn achos gwyl y banc). Os oes unrhyw amheuaeth ynghylch y risg diogelwch y gallai'r diffyg ei beri i'r cyhoedd, yna eir i'r afael ag ef cyn gynted ag sy'n rhesymol ymarferol.

– e.e. lleoliad, pwysigrwydd i gyflwyniad gwasanaethau cyhoeddus, a'r potensial i ddirywio yn y dyfodol – yn cael eu barnu i'r fath raddau fel eu bod yn cyfiawnhau categori diffyg uwch, gall yr archwiliwr wneud hynny.

Mae hyn yn sicrhau dau beth: nad yw'r dull sy'n seiliedig ar risg sy'n cael ei ddefnyddio yn y llawlyfr hwn yn rhy gaeth; a bod y categorïau diffygion sy'n cael eu haseinio yn briodol i amodau penodol pob diffyg unigol.

7.3. Gwasanaeth Argyfwng

Mae Cyngor Gwynedd yn gweithredu gwasanaeth argyfwng ar gyfer cynnal priffyrdd. Gellir cysylltu â'r gwasanaeth hwn 24 awr y dydd drwy ffonio: 01766 771000.

Adroddir achosion yn uniongyrchol i'r swyddogion dyletswydd ac fe ddarperir ymateb yn ôl yr amgylchiadau.

Mae'r gwasanaeth hwn yn darparu ymateb ar unwaith sydd wedi'i gydlynu i gynnal diogelwch priffyrdd. Mae'r peryglon sy'n cael sylw yn cynnwys problemau megis llifogydd, rhew ac eira, gwaith stryd anniogel, methiant signalau traffig, perygl trydanol mewn gosodiadau goleuadau stryd a chlirio'r briffordd yn dilyn digwyddiad traffig y ffordd.

Cedwir log o alwadau gan y Swyddog Dyletswydd. Pan fo modd oedi camau yn ddiogel, defnyddir y log hwn i gychwyn unrhyw gamau ychwanegol sydd eu hangen mewn perthynas â digwyddiadau penodol ar y diwrnod gwaith nesaf.

7.4. Archebu Gwaith

Ar ôl mewnbynnu cofnodion archwilio ar system rheoli asedau Cyngor Gwynedd (WDM), mae archebion gwaith yn cael eu cynhyrchu yn awtomatig. Adroddir ar ddiffygion critigol ar unwaith i'r Uned Waith a fydd yn derbyn cadarnhad o'r Archeb Argyfwng WDM ar e-bost.

7.5. Cofnodi Cofnodion Archwilio

Ar ôl cwblhau gwaith trwsio, caiff manylion ynghylch math y gwaith a wnaed, y deunyddiau a ddefnyddiwyd ac, ar brydiau, y dimensiynau'r gwaith trwsio, eu hanfon at y tîm cefnogi busnes. Mae'r tîm wedyn yn diweddarau'r system WDM gyda'r wybodaeth a dderbynnir. Dim ond pan fydd yr holl gofnodion wedi'u cofnodi ar WDM y bernir bod y diffyg wedi'i 'atgyweirio'n llawn'.

8. Cofnodi Costau

Mae cost y gweithgareddau sydd eu hangen i gynnal asedau priffyrdd yn cael eu cofnodi er mwyn gallu eu monitro a'u rheoli. Gweler isod y codau a ddefnyddir i gofnodi'r costau.

Dyrennir costau cynnal priffyrdd i un o'r categorïau a ganlyn:

Categori Cost	Gweithgaredd
Gwaith cynnal wedi ei gynllunio – (Ataliol)	Gweithgareddau cynnal wedi'u cynllunio sydd wedi'u dylunio i sicrhau efallai na fydd angen gwaith trwsio mwy costus yn y dyfodol.
Gwaith cynnal wedi ei gynllunio – (Cywirol)	Gweithgareddau cynnal wedi'u cynllunio sy'n cywiro cyflwr yr ased ac na fyddai'n costio llawer mwy os byddai'n cael ei oedi.
Gwaith cynnal rheolaidd cylchol	Gwaith wedi'i drefnu yn cynnwys gweithgareddau sy'n seiliedig ar gyfnod o amser wedi'i nodi.
Rheolaidd – Gwaith cynnal ymatebol (Brys)	Trwsio ymatebol mewn perthynas â diffygion a allai fod yn beryglus sy'n cael eu hadnabod yn sgil archwiliad neu os bydd cwsmer yn cwyno / hysbysu.
Rheolaidd – Gwaith cynnal ymatebol (Ddim yn fater brys)	Mân waith trwsio arall gyda llai o frys amdano
Rheolaidd – Arolygu ac archwilio	Cost archwiliadau ac arolygon arbenigol
Costau gweithredu	Costau gweithredu elfennau o'r ased
Argostau	Costau mewnol sy'n gysylltiedig â rheoli'r ased. Derbynnir efallai na fydd y costau hyn ar gael ar lefel grŵp ased
Colled	Arian sy'n cael ei wario y mae'r Cyngor fwy na heb yn ei "golli" lle nad oes unrhyw fudd yn dod i'r ased na'r defnyddiwr.
Gwelliannau	Gwaith sy'n ychwanegu isadeiledd newydd i'r ased.

Tabl 3. Cofnodi Costau

9. Caffael

Mae'r gwaith cynnal yn cael ei gyflawni drwy gymysgedd o wasanaethau mewnol a gwasanaethau wedi'u caffael. Mae gwasanaethau cynnal priffyrdd dydd-i-ddydd yn cael eu darparu'n bennaf gan adnoddau mewnol y Cyngor. Lle mae angen sgiliau arbenigol, mae contractwyr allanol yn cael eu cyflogi.

Mae'r cydbwysedd rhwng gwasanaethau mewnol a gwasanaethau wedi'u caffael ar gyfer pob ased wedi'u hamlinellu isod.

Ased	Math y Gwaith	Mewnol neu gontractwr	Manylion contractau
Cerbydlonydd	Arferol ac ymatebol	Mewnol	
	Wedi'i gynllunio	Ail-wynebu – Contractwr	Fframwaith wynebu
		Gosod haen wyneb (surface dress) / Mewnol a chontractwr	
Troedffyrdd	Arferol ac ymatebol	Mewnol	
	Wedi'i gynllunio	Ail-adeiladu - Contractwr	Fframwaith wynebu
		Ail-wynebu - Contractwr	Fframwaith wynebu
Sêl Slyri – Contractwr		Proses dendro	
Goleuadau Stryd	Arferol ac ymatebol	Mewnol	
	Wedi'i gynllunio	Colofn (Newydd / Amnewid) – Mewnol	
		Luminaire (Newydd / Amnewid) - Mewnol	
Strwythurau Priffyrdd	Arferol ac ymatebol	Mewnol a chontractwr	
	Wedi'i gynllunio	Mewnol a chontractwr	
Signalau Traffig	Arferol ac ymatebol	Trwsio / Cynnal – Contractwr	Proses dendro
	Wedi'i gynllunio	Archwiliad blynyddol – Contractwr	Proses dendro

Tabl 4. Gwasanaeth mewnol ac/neu wedi'i gaffael

10. Dyraniad y Gyllideb

Mae'r gyllideb ar gyfer cynnal priffyrdd yn cael ei osod yn flynyddol gan Gyngor Gwynedd. Caiff adroddiadau statws eu darparu i gynorthwyo'r Cyngor i sefydlu'r gyllideb gyffredinol. Mae'r gyllideb cynnal priffyrdd yn cael ei dyrannu rhwng grwpiau ased a mathau o waith yn unol â'r dull a nodir isod.

10.1. Sefydlu Cyllideb Flynyddol

Mae'r gyllideb cynnal priffyrdd yn cael ei rhannu rhwng gwaith rheolaidd a gwaith wedi'i gynllunio. Mae'r gyllideb gwaith arferol yn cael ei ddyrannu i dair ardal weithredol Gwynedd - Arfon, Dwyfor a Meirionnydd - ac mae'n seiliedig ar hyd ffyrdd o fewn pob ardal. Mae'r gyllideb gwaith cyfalaf cynnal strwythurol yn cael ei baratoi yn unol ag ein rhaglen blaenoriaethu ar gyfer Gwynedd.

Mae'r Peirianwyr Ardal yn gyfrifol am wario eu dyraniadau cyllidebol perthnasol o fewn y pedwar categori a nodir isod:

- Cyfalaf Cynnal Strwythurol, 52% +/- 5% (Triniaeth cerbydlonydd wedi'i rhestru a darpariaeth newydd).
- Cynnal Strwythurol Presennol, 13% +/- 2% (Gwaith cynnal gwasanaeth wedi'i raglennu).
- Cynnal Rheolaidd, 20% +/- 3% (Gynnal cylchol, cynnal adweithiol).
- Cynnal Gaeaf Presennol (15%).

11. Ymholiadau cwsmeriaid

Mae Cyngor Gwynedd yn croesawu hysbysiadau gan y cyhoedd ynghylch problemau ar y priffyrdd. Yn ogystal â chynorthwyo i adnabod diffygion penodol, maent yn gymorth i nodi agweddau o'r rhwydwaith priffyrdd a allai fod angen eu gwella.

Mae Cyngor Gwynedd yn cael adborth gan gwsmeriaid am y gwasanaeth priffyrdd drwy ei system rhyngwyneb cyhoeddus ar-lein ynghyd â'i ganolfan alwadau, sef Galw Gwynedd. Mae gwytodaeth am Galw Gwynedd ar gael ar-lein.

11.1. System Rheoli Cysylltiadau Cwsmeriaid (SRhCC)

Pan fo aelod o'r cyhoedd yn adrodd am broblem ar y rhwydwaith priffyrdd – naill ai drwy Galw Gwynedd neu ar y system rhyngwyneb cyhoeddus ar-lein – anfonir hysbysiad i'r swyddog neu'r tîm cyfrifol trwy SRhCC y Cyngor, a elwir yn FFOS.

Os oes angen gwaith cynnal i fynd i'r afael â'r mater a adroddwyd gan y cwsmer, mae gorchymyn gwaith yn cael ei gysylltu'n uniongyrchol â'r cais gwasanaeth cwsmeriaid. Mae hyn yn caniatáu i gylch bywyd y cais gael ei gofnodi. Pan fydd y mater wedi cael sylw, bydd y cwsmer yn cael ei hysbysu o'r camau a gymerwyd ac fe gaeir y cais yn y SRhCC.

11.2. Hysbysiadau'r Cynllun ac Adborth

Ar gyfer pob gwaith cynlluniedig mawr a wneir ar y briffordd, mae'r gwasanaeth priffyrdd yn darparu hysbysiad cyn-gwaith i'r holl eiddo sy'n cael eu heffeithio gan y gwaith. Mae'r nodyn yn gofyn am wybodaeth am broblemau a ragwelir gan ddefnyddwyr a thrigolion a allai godi i helpu i liniaru yn erbyn aflonyddwch cyhyd â phosib cyn ac yn ystod y gwaith.

11.3. Adroddiadau Gwaith Ffyrdd

Gall rhwystredigaeth y cyhoedd godi yn sgil oedi sy'n cael ei achosi gan waith ffordd. I roi gwybodaeth i'r cyhoedd ac eraill ynghylch lle y gellir disgwyl aflonyddwch i draffig y ffordd, mae Adroddiad Gwaith Ffordd wythnosol yn cael ei gylchredeg i'r prif sefydliadau moduro, y cyfryngau lleol a'r gwasanaethau brys. Mae gwybodaeth ar waith ffordd sydd wedi'i gynllunio ar gael ar-lein.

Mae'r adroddiad wythnosol yn cynnwys manylion am y gwaith ffordd sydd am gael ei wneud ar yr holl ffyrdd, gan gynnwys natur a hyd disgwyliedig y gwaith a'r dulliau rheoli traffig sy'n cael eu defnyddio. Yn ogystal, darperir cyhoedduswydd lle mae'n debygol y bydd oedi mawr i'r traffig. Mae hyn yn cynnwys y cyfryngau cymdeithasol, gwasanaethau radio a theledu, a phapurau newydd lleol.

12. Gweithgareddau Ymgwymerwyr Statudol

Gall gwaith gan drydydd parti effeithio ar gyflwr asedau priffyrdd. Mae rôl trydydd parti mewn gwaith stryd yn cael sylw yn Neddf Ffyrdd Newydd a Gwaith Stryd 1991. Mae'r Ddeddf yn gofyn ar y Cyngor i sicrhau cydlyniant yr holl waith stryd, gan gynnwys y gwaith sy'n cael ei wneud gan drydydd parti, i sicrhau diogelwch, isafu'r anghyfleustra i bobl sy'n defnyddio'r stryd, a gwarchod yr asedau priffyrdd.

12.1. Gweithdrefnau

Gweler isod y gweithdrefnau sy'n cael eu defnyddio gan Gyngor Gwynedd i gydymffurfio â'i ddyletswyddau yn Neddf Ffyrdd Newydd a Gwaith Stryd 1991.

- **Trwyddedau gwaith stryd:** Y drwydded y mae'n rhaid i ymgwymerwyr statudol wneud cais amdani i weithio ar ffordd y Cyngor
- **Cofrestr Gwaith Stryd:** Y gofrestr sy'n cael ei chadw gan y Cyngor sy'n cofnodi pryd a ble mae'r ymgwymerwyr statudol yn gweithio ar y briffordd

- **Hysbysiad o waith:** Yr hysbysiadau sy'n rhaid eu cyflwyno cyn bwrw ymlaen â'r gwaith ac y dylid eu cyflwyno gan y sefydliad sy'n gwneud y gwaith.
- **Cyfngiadau ar waith:** Atal gwneud gwaith ar ffyrdd sydd wedi cael eu hail-wynebu yn ddiweddar am gyfnod ar ôl cwblhau'r gwaith hwnnw
- **Cydlynu gwaith:** Cydlynu gwaith mewn trefn briodol ac ar gyfnodau priodol lle mae angen i fwy nag un sefydliad weithio ar yr un stryd
- **Dynodi strydoedd wedi'u gwarchod:** Lle y gall y Cyngor ddynodi gwarchodaeth ar strydoedd penodol sy'n cael eu defnyddio gan ymgymerywyr statudol
- **Safonau adfer:** Manyleb y Cyngor ynghylch pa safonau adfer ddylai fod ar gategoriâu ffordd, gan gynnwys deunyddiau a dyfnderau ac ati.
- **Offer sy'n cael ei effeithio gan waith ar y briffordd:** Lle mae'r Cyngor yn rhoi gwybod i ymgymerywyr statudol am weithiau ffordd sydd wedi'u cynllunio er mwyn sicrhau y gwneir darpariaeth ar gyfer gwarchod neu wyro'r offer gwasanaethau presennol.

13. Hawliadau gan Drydydd Parti

Gwneir hawliadau trydydd parti yn erbyn Cyngor Gwynedd pan fo aelodau'r cyhoedd yn credu bod esgeulustod ar ran y Cyngor wedi arwain at anaf neu ddifrod i eiddo.

13.1. Prosesu Hawliadau Trydydd Parti

Gellir cael manylion ynghylch proses y Cyngor o ymdrin â hawliadau trydydd parti drwy anfon e-bost at: yswiriant@gwynedd.llyw.cymru

Mae'r Cydlynnydd Risg a Rheolwr Yswiriant yn derbyn adroddiad blynyddol gan y tîm yswiriant.

Mae'r adroddiad yn ymdrin â:

- Nifer yr hawliadau;
- Dadansoddiad o fath yr hawliad (e.e. anaf personol neu ddifrod i eiddo);
- Yr ased y mae'n cyfeirio ato;
- Manylion penodol yr hawliad, ac;
- P'un a oedd yr hawliad yn llwyddiannus neu wedi'i wrthod.

13.2. Adrodd am Ddeilliannau Hawliadau

Mae'r Cydlynnydd Risg a Rheolwr Yswiriant yn adolygu'r wybodaeth ac yn cynnwys crynodeb o'r data hawliadau.

14. Rheolaeth Traffig

Fel awdurdod priffyrdd, mae dyletswydd ar y Cyngor i reoli'r rhwydwaith ffyrdd i sicrhau bod traffig yn symud yn rhwydd ac i hwyluso'r un peth ar rwydweithiau'r awdurdodau priffyrdd cyfagos. Daw'r dyletswyddau hyn o Ddeddf Rheoli Traffig 2004, ac mae'r trefniadau a roddwyd yn eu lle gan Gyngor Gwynedd i fodloni'r dyletswyddau hyn wedi'u hamlinellu isod.

14.1. Rheolwr Traffig

Mae'r Cyngor wedi penodi Rheolwr Traffig i ymgymryd â thasgau y mae'r awdurdod yn eu hystyried yn angenrheidiol i gyflawni ei dyletswyddau rheoli rhwydwaith.

14.2. Aflonyddwch Traffig

Mae gan Gyngor Gwynedd brosesau ar gyfer sicrhau bod yr awdurdod yn adnabod yr hyn sy'n achosi neu a allai achosi tagfeydd ar y ffordd ac aflonyddwch arall, ac mae'n gweithredu mewn ymateb i, neu wrth ragweld, unrhyw beth o'r fath.

14.3. Polisiâu ac Amcanion

Mae gan Gyngor Gwynedd bolisiâu ac amcanion mewn perthynas â ffyrdd neu ddsbarthiadau o ffyrdd gwahanol ac mae gweithdrefnau yn eu lle i fonitro effeithiolrwydd y prosesau gwneud penderfyniadau, gweithrediad y penderfyniadau hyn, ac i asesu eu perfformiad wrth reoli'r rhwydwaith ffyrdd.

14.4. Strydoedd Sensitif i Draffig

Mae Gwynedd yn cynnwys sawl stryd sydd, yn sgil y nifer neu fath y traffig sy'n eu defnyddio, wedi cael eu dynodi yn rhai sensitif i draffig ac mae cyfyngiadau amser gweithio wedi'u gosod arnynt. Gweler rhestr o strydoedd sy'n sensitif i draffig yn y daenlen Excel a ganlyn: *RP1 Adolygu Risgiau Asedau Priffyrdd*.

15. Cynnal Arferol Cylchol

Mae'r gweithgareddau cynnal cylchol yn cynnwys gwagio gylïau a chynnal a chadw ymylon ffyrdd. Gweler isod pa mor aml y gwneir gweithgareddau Cynnal Cylchol.

Gweithgaredd	Amllder
Glanhau Gylïau	
Gylïau safonol	Unwaith y flwyddyn
Gylïau â blaenoriaeth	Cynyddu'r amllder mewn lleoliadau sy'n cael eu hadnabod fel rhai problemus.
Sianelau draenio, griliau i fewnfeydd cwlferd.	Glanhau rheolaidd mewn lleoliadau sy'n cael eu hadnabod fel rhai problemus.
Torri Gwair	
Mae ardaloedd dynodedig o'r ymylon ffordd yn cael eu hadnabod a'u heithrio o'r drefn torri gwair blynyddol er mwyn gwarchod blodau gwyllt. Pan fo blodau gwyllt ar yr ymylon ffordd, mae'r torri'n cael ei oedi hyd nes i'r hadau sefydlu eu hunain.	
Ffyrdd trefol	Arfon – 5 toriad blynyddol Dwyfor – 5 toriad Meirionnydd – 5 toriad
Ffyrdd gwledig	Toriad cyntaf, Mehefin – Gorffennaf Ystod o 1m gan gynyddu'r lled er mwyn ymgorffori lleiniau gwelededd, gwelededd ymlaen o gwmpas corneli, culfannau, cyffyrdd ac o flaen arwyddion. Torri o amgylch arwyddbyst a chelfi stryd eraill. O ran lonydd bach cefn gwlad: Un ystod ar gloddiau pridd lle mae'r ymylon ffordd yn llai na 1m o led, yn ymestyn i 2/3 ystod o uchder ar droadau peryglus a chul. Ail doriad, Medi – Hydref Fel gyda'r toriad cyntaf ond cynyddu'r lled i gynnwys manau gwastad ar yr ymyl. Efallai y bydd yr ardal y tu hwnt i'r gwastad ar ffin y briffordd yn cael ei thorri bob 3 mlynedd i atal gordyfiant os yw hynny'n ymarferol
Gwaredu Chwyn	
Chwistrellu chwyn	2 waith y flwyddyn

Gwaredu chwyn gwenwynig	Cael gwared â llysiâu'r gingroen ddiwedd mis Gorffennaf bob blwyddyn a thoriadau eraill yn dibynnu ar y math
Glanhau trwyadl	Canolfan drefol ddiffiniedig – 12 y flwyddyn Ardaloedd trefol eraill – 6 y flwyddyn Prif ffyrdd gwledig – 2 y flwyddyn Ffyrdd trydydd dosbarth gwledig a Di-ddosbarth – 1 y flwyddyn

Tabl 5. Cynnal Cylchol

16. Trefn Flaenoriaethu Cynllun Gwaith Priffyrdd

Mae asedau sy'n cael eu hadnabod fel rhai sydd angen eu trwsio neu eu hamnewid yn cael eu cynnwys ar raglen waith. Mae'r gwaith sydd ei angen yn cael ei wneud yn ôl blaenoriaeth.

16.1. Blaenoriaethu Cynlluniau

Mae'r system WDM yn rhoi rhestr o waith i'w gwblhau, ac mae'r data SCANNER yn adnabod diffygion mwy difrifol. Fodd bynnag, nid yw'r dulliau hyn yn darparu cynllun blaenoriaethu ar gyfer archebion gwaith ac archwiliadau. Mae'r archebion gwaith a'r archwiliadau yn cael eu blaenoriaethu ar ddisgresiwn y staff cynnal priffyrdd perthnasol.

Mae'r rhestr yn cynnwys mwy o gynlluniau na'r hyn y gellir ei ariannu O ganlyniad, mae rhestr o safleoedd wrth gefn yn cael ei gynhyrchu i'w ddefnyddio os na fydd archebion gwaith ar y safleoedd a ddewiswyd yn cael eu gwneud am resymau nad oedd modd eu rhagweld.

17. Perfformiad

I sicrhau bod y perfformiad gweithredol yn cydymffurfio â'r safonau a nodir yn y llawlyfr hwn, mae'r Cyngor yn gweithredu'r drefn fonitro a amlinellir isod.

17.1. Mesurau Perfformiad Gweithredol

Mae gan Gyngor Gwynedd nifer o fesurau perfformiad i fonitro effeithiolrwydd gweithredol ei wasanaethau cynnal priffyrdd. Mae'r tabl isod yn cynnwys ein mesurau perfformiad a'n targedau.

Teitl Mesur Perfformiad	Targed
% y ffyrdd A, B, C mewn cyflwr gwael	11.2%
% yr archwiliadau strwythurol cyffredinol wedi'u cwblhau o'r rhaglen	80%
% yr archwiliadau priffyrdd wedi'u cwblhau ar amser	100%
% diffygion critigol, wedi'u nodi ar archwiliad, wedi'u gwneud yn ddiogel ymhen 2 awr	100%
% y diffygion diogelwch, wedi'u nodi ar archwiliad, wedi'u gwneud yn ddiogel erbyn diwedd y diwrnod gwaith nesaf	95%
% y diffygion cynnal (ffyrdd CHSR, CH1 a CH2) wedi'u nodi ar archwiliad, wedi'u gwneud yn ddiogel ymhen 1 mis.	95%
% y diffygion cynnal (ffyrdd CH3 a CH4), wedi'u nodi ar archwiliad, wedi'u gwneud yn ddiogel ymhen 3 mis.	95%
% y methiannau lampau stryd a drwsiwyd ymhen 5 diwrnod gwaith	80%

Tabl 6. Herio perfformiad

Nodir hefyd fodlonrwydd/anfodlonrwydd y defnyddwyr gwasanaeth ynghyd â nifer y cwynion.

Mae'r perfformiad yn erbyn y mesurau hyn yn cael ei adrodd i dîm Cyfarwyddwyr Corfforaethol Cyngor Gwynedd. Mae'r adolygiadau yn cael eu cynnal tair gwaith y flwyddyn ac maent wedi'u dylunio i alluogi'r Cyngor a rheolwyr gwasanaeth i gymryd camau unioni os bydd ei berfformiad yn dirywio.

17.2. Meincnodi

Mae Cyngor Gwynedd yn croesawu gweithgareddau meincnodi i fesur perfformiad cymharol. Mae'r meincnodi yn cael ei hwyluso drwy'r prosiect CSSC. Fodd bynnag, mae awdurdodau priffyrdd yn cyflwyno ac yn casglu data perfformiad yn wahanol sy'n golygu na fydd unrhyw gymhariaeth â pherfformiad Cyngor Gwynedd gydag awdurdodau priffyrdd eraill yn gywir neu'n briodol. Pan fo amgylchiadau'n debyg ac yn golygu bod modd gwneud cymhariaeth gywir o'r perfformiad, mae Cyngor Gwynedd yn gweithio i rannu a dysgu arfer dda.

Atodiad A: Categoriâu Hierarchaeth Asedau

Priffyrdd		
Categori	Disgrifiad / amcangyfrif defnydd traffig dyddiol	Ffyrdd
CHSR	<p>Llwybrau strategol. Yn gyffredinol, dyma'r prif llwybrau sy'n cysylltu prif gyrchfannau. Llwybrau ar gyfer traffig pellter hir sy'n symud yn gyflym lle mae terfynau cyflymder yn gyffredinol yn fwy na 40mya.</p> <p>Cyfaint traffig enghreifftiol > 20,000.</p>	A4087 A4212 A496 A497
CH1	<p>Prif ddosbarthwyr. Llwybrau rhwng llwybrau strategol ac sy'n cysylltu canolfannau trefol â'r rhwydwaith strategol. Mewn ardaloedd trefol, mae'r terfynau cyflymder fel arfer yn 40mya neu lai.</p> <p>Cyfaint traffig enghreifftiol > 10,000 – 20,000.</p>	A4085 A4086 A4087 A4244 A493 A496 A497 A4971 A498 A499 A5 B4405
CH2	<p>Dosbarthwyr eilaidd. Wedi'u lleoli mewn ardaloedd gwledig. Mae'r ffyrdd hyn yn gyffredinol yn cysylltu'r pentrefi mwy â'r prif llwybrau dosbarthu strategol.</p> <p>Cyfaint traffig enghreifftiol > 5,000 – 10,000.</p>	B4354 B4366 B4391 B4401 B4404 B4407 B4409 B4410 B4411 B4412 B4413 B4415 B4416 B4417 B4418 B4419 B4501 B4547
CH3	<p>Ffyrdd lleol. Wedi'i leoli mewn ardaloedd gwledig neu'n cysylltu pentrefi llai â'r ffyrdd dosbarthu. Mae'r terfynau cyflymder fel arfer yn 30mya neu lai.</p> <p>Cyfaint traffig enghreifftiol > 1,000 - 5,000.</p>	B4402 B4403 B4410 B4573

Cyngor Gwynedd
Llawlyfr Cynnal Priffyrdd

CH4	Ffyrdd mynediad lleol. Mae'r ffyrdd hyn yn gwasanaethu aneddiadau bach gydag ychydig iawn o eiddo. Cyfaint traffig enghreifftiol > 200 – 1,000.	<i>Pob ffordd sy'n weddill yn nosbarth C neu'n annosbarthedig</i>
CH5	Ffyrdd deufetel yn gyffredinol. Mewn ardaloedd gwledig. Ychydig iawn o aneddiadau sy'n cael eu gwasanaethu gan y ffyrdd hyn a gallent fod yn anaddas i gerbydau cyffredinol. Cyfaint traffig enghreifftiol < 200.	

Troedffyrdd	
Categori	Disgrifiad (amcangyfrif o'r nifer sy'n troedio'r llwybrau bob dydd)
FH1	Troedffyrdd o fewn canolfan siopa drefol sy'n ffurfio'r canol tref/pentref.
FH2	Troedffyrdd sy'n bwydo mewn i brif ffyrdd cerdded ac yn gyfagos a chategoriâu troedffyrdd CHSR, CH1 a CH2.
FH3	Troedffyrdd sy'n gyfagos â ffyrdd cerbydau categori CH3.
FH4	Troedffyrdd ar ystadau preswyl yn bennaf a throedffyrdd sy'n gyfagos â ffyrdd cerbydau categori CH4.

Strwythurau	
Categori	Disgrifiad
Strwythur Hanfodol	Strwythur sy'n hanfodol i'r rhwydwaith. Os oes cyfyngiad arno neu os yw allan o wasanaeth, byddai'n achosi effaith andwyol hynod arwyddocaol, megis oedi difrifol i'r traffig ac/neu lwybr gwyrriad maith gyda'r potensial i effeithio ar wasanaethau pwysig eraill neu ddatgysylltu cymunedau.
Strwythur Pwysig	Strwythur sy'n bwysig i weithrediad y rhwydwaith, h.y. os oes cyfyngiad arno neu os yw allan o wasanaeth, byddai'n cael effaith andwyol ar weithrediad y rhwydwaith cyfan.
Strwythur Safonol	Pob strwythur arall.

Nid oes unrhyw hierarchaeth ar gyfer asedau goleuadau stryd sy'n cael eu rheoli gan Gyngor Gwynedd. Mae'r holl asedau yn cael eu harchwilio ar yr un amllder ac yn cael eu trwsio o fewn yr un amser ymateb

Hierarchaeth Signalau Traffig	
Categori	Disgrifiad
Cyffordd Hanfodol	Cyffordd sy'n hanfodol i weithrediad y rhwydwaith, h.y. byddai ei methiant yn achosi aflonyddwch traffig mawr.
Cyffordd Bwysig	Cyffordd sy'n bwysig i weithrediad y rhwydwaith, h.y. byddai ei methiant yn achosi aflonyddwch traffig.
Cyffordd Safonol	Cyffordd gyda signalau ar y rhwydwaith.
Croesfan i Gerddwyr	Croesfan i gerddwyr.

Mae manylion yr hierarchaeth sydd wedi'i dyrannu i bob ased unigol yn cael eu dal yn y systemau rheoli asedau WDM.

Atodiad B: Amllder Archwiliadau

Mae amllder archwiliadau arferol Cyngor Gwynedd ar gyfer cerbydlonydd a throedffyrdd yn cael eu hamlinellu yn y tablau isod, ynghyd â'r safonau gofynnol sy'n cael eu hargymell gan CSSC.

1. Lonydd Cerbydau; Amllder Archwiliadau Arferol				
Hierarchaeth y Lonydd Cerbydau	Amllder yr archwiliadau	Nifer swyddogion yn archwilio	Goddefiant Amllder Archwiliadau	Safonau Gofynnol a Argymhellir gan CSSC
CHSR	Gyrru bob mis	2	5 diwrnod gwaith	Misol
CH1	Gyrru bob mis	2	5 diwrnod gwaith	Misol
CH2	Gyrru bob mis	2	5 diwrnod gwaith	Bob tri mis
CH3	Gyrru bob tri mis	1	10 diwrnod gwaith	Bob chwe mis
CH4	Gyrru bob chwe mis	1	10 diwrnod gwaith	Blynyddol neu bob dwy flynedd, yn ddibynnol ar y cyflwr
CH5	Ymatebol	Dibynnol ar yr amgylchiadau a'r asesiad risg	N/A	Ymatebol yn Unig

2. Troedffyrdd: Amllder Archwiliadau Arferol

Hierarchaeth y Troedffyrdd	Amllder yr archwiliadau (trefol)	Amllder yr archwiliadau (gwledig)	Goddefiant amllder archwiliadau	Safonau Gofynnol a Argymhellir gan CSSC
FH1	Cerdded bob mis	N.A.	5 diwrnod gwaith	Misol
FH2	Cerdded bob 3 mis neu yrru mewn cerbyd sy'n symud yn araf	Gyrru bob 3 mis.	10 diwrnod gwaith	Bob tri mis
FH3	Cerdded bob 6 mis neu gyrru mewn cerbyd sy'n symud yn araf.	Gyrru bob 6 mis.	10 diwrnod gwaith	Bob tri mis
FH4	Cerdded bob 6 mis neu yrru mewn cerbyd sy'n symud yn araf.	Gyrru bob 6 mis.	10 diwrnod gwaith	Bob chwe mis

Asesiadau Cyflwr

Cerbydlonydd

Cynhelir yr asesiadau SCANNER a Griptester ar yr amlderau hyn

Archwilio Blynyddol Cerbydlonydd		
Dosbarth y Ffordd	SCANNER	Griptester
Ffyrdd A	100% (un cyfeiriad)	33% (un cyfeiriad)
Ffyrdd B	100% (un cyfeiriad)	33% (un cyfeiriad)
Ffyrdd C	10% (un cyfeiriad)	

Mae asesiadau cyflwr gweledol ar gyfer cerbydlonydd yn cael eu cynnal ar yr amlderau isod:

Categori Lonydd Cerbydau	Ardal yr Arolwg
CHSR	100% blynyddol
CH1	100% blynyddol
CH2	100% blynyddol
CH3	100% blynyddol
CH4	100% blynyddol
CH5	Ymatebol

Troedffyrdd

Mae asesiadau cyflwr gweledol ar gyfer troedffyrdd yn cael eu cynnal ar yr amlderau a ganlyn.

Categori Troedffordd	Ardal yr Arolwg
FH1	100% blynyddol
FH2	100% blynyddol
FH3	100% blynyddol
FH4	100% blynyddol

Strwythurau

Mae asesiadau cyflwr yn cael eu cynnal ar yr amlderau a ganlyn:

Math o Archwiliad	Ardal yr Arolwg
Archwiliad Cyffredinol	100% bob 2 flynedd
Prif Archwiliad	100% bob 6 mlynedd (lle bo angen*)

* O ran strwythurau llai gyda mynediad rhwydd, ystyrir bod Archwiliad Cyffredinol yn ddigon heb fod angen cynnal Prif Archwiliad.

Goleuadau

Mae asesiadau cyflwr yn cael eu cynnal ar yr amllderau a ganlyn:

Math o Archwiliad	Ardal yr Arolwg
Trydanol	100% Bob 6 mlynedd
Prawf Strwythurol Colofnau	Yn unol â chanlyniad y prawf blaenorol (3 neu 6 mlynedd)
Gweledol	Ad hoc (yn ystod pob ymweliad cynnal)

Atodiad C: Mathau o Ddiffygion a Lefelau Ymyrraeth

Mae'r isod yn rhestr o fathau o ddiffygion a'r lefelau ymyrraeth a ddefnyddir yn yr awdurdod.

Diffygion Critigol

Math yr Ased	Diffyg	Maint	Hierarchaeth	Cymeriad y Ffordd	Amser Ymateb
Pob un	Sefyllfa lle mae'r swyddog archwilio yn ystyried y risg i ddiogelwch yn ddigon uchel i fod angen sylw ar unwaith, yn arferol mae'n cynnwys eitemau megis; Lôn gerbydau / troedffordd / llwybr beicio wedi cwmpo gyda risg uchel o ddamweiniau / colli rheolaeth; Gwifrau, coed neu strwythurau uwchben yn hynod ansefydlog; Gwifrau byw yn y golwg; Dŵr sefyll gyda risg uchel o golli rheolaeth; Gwaith haearn ar goll neu hynod ddiffygiol gyda thebygolrwydd uchel o achosi anaf i ddefnyddwyr y briffordd.	Amherthnasol. Mae diffygion critigol yn cael eu diffinio gan eu potensial i achosi anaf ar unwaith, ac nid gan faint y diffyg	Pob un	Amherthnasol. Mae diffygion critigol yn cael eu diffinio gan eu potensial i achosi anaf ar unwaith, ac nid gan faint y diffyg	2 awr

Yr amser ymateb i ddiffyg critigol yw'r amser a gymer hyd nes bod y safle yn cael ei wneud yn ddiogel. Efallai y gellir cyflawni hyn drwy gau'r ffordd gyfan, neu ran ohoni, neu drwy roi conau o amgylch y perygl. Mewn rhai achosion, bydd y gwaith trwsio'n digwydd ar unwaith. Mewn achosion eraill, bydd y rhain yn hwyr.

Diffygion Diogelwch (Ymateb Categori 1): Erbyn diwedd y diwrnod gwaith nesaf

Math yr Ased	Math y Diffyg	Hierarchaeth	Meini Prawf Dimensiynau		Safon Gofynnol Cenedlaethol CSSC		
			Dyfnder/Uchder	Graddfa	Hierarchaeth	Dyfnder/Uchder	Graddfa
Lonydd Cerbydau	Tyllau yn y ffordd yn effeithio ar ddefnyddwyr bregus, e.e. croesfannau pelican neu aros-fannau bws, ac ati	Pob categori (trefol).	<20mm	>150mm	CHSR, CH1 a CH2.	>50mm	Dimensiwn llorweddol uchaf yn fwy na 150mm
	Twll	CHSR (trefol a gwledig), CH1 (trefol a gwledig), CH2 (trefol a gwledig), CH3 (trefol).	>40mm	>150mm			
	Twll	CH3 (gwledig), CH4 (trefol a gwledig)	>60mm	>150mm	CH3, CH4 a CH5.	>75mm	Dimensiwn llorweddol uchaf yn fwy na 150mm
	Bagliad neu wahaniaeth lefel sydyn arall	CHSR (trefol a gwledig), CH1 (trefol a gwledig), CH2 (trefol a gwledig), CH3 (trefol).	>40mm	N/A	<i>Dim Safon Ofynnol CSSC</i>		

Bagliad neu wahaniaeth lefel sydyn arall	Pob categori (trefol a gwledig).	>60mm	N/A	
Arwyneb llithrig	Pob categori (trefol a gwledig).	N/A	N/A	<i>Dim Safon Ofynnol CSSC</i>
Dŵr sefyll	CHSR (gwledig), CH1 (gwledig), CH2 (gwledig), CH4 (gwledig).	>20mm	>20% o'r lôn	<i>Dim Safon Ofynnol CSSC</i>
Arwyddion hanfodol/llinellau gwynion sydd ar goll/wedi torri/wedi erydu/wedi colli eu lliw.	Pob categori (trefol a gwledig).	N/A	N/A	<i>Dim Safon Ofynnol CSSC</i>
Arwyddion rhybuddio nad oes unrhyw fodd eu defnyddio	Pob categori (trefol a gwledig).	N/A	N/A	<i>Dim Safon Ofynnol CSSC</i>
Malurion neu ollyngiadau mawr ar y ffordd	Pob categori (trefol a gwledig).	N/A	N/A	<i>Dim Safon Ofynnol CSSC</i>
Cwmp dail difrifol	CHSR (gwledig) a CH1 (gwledig).	N/A	N/A	<i>Dim Safon Ofynnol CSSC</i>
Gwifrau trydan wedi'u difrodi ac/neu yn y golwg	Pob categori (trefol a gwledig).	N/A	N/A	<i>Dim Safon Ofynnol CSSC</i>
Rhwystr ar goll neu rwystr diffygiol	Pob categori (trefol a gwledig)	N/A	N/A	<i>Dim Safon Ofynnol CSSC</i>

	Argloddiau neu dramwyfeydd ansefydlog	CHSR (trefol), CH1 (trefol), CH2 (trefol).	N/A	N/A	<i>Dim Safon Ofynnol CSSC</i>		
	Coed ansefydlog neu frigau wedi torri	Pob categori (trefol a gwledig).	N/A	N/A	<i>Dim Safon Ofynnol CSSC</i>		
	Llain gwelededd yn cael ei rhwystro gan goed ac / neu brysglwyni	CHSR (trefol), CH1 (trefol), CH2 (trefol).	N/A	N/A	<i>Dim Safon Ofynnol CSSC</i>		
	Gwaith haearn sydd wedi torri neu ar goll	Pob categori (trefol a gwledig)	N/A	N/A	<i>Dim Safon Ofynnol CSSC</i>		
	Stydiau ffordd wedi'u difrodi / rhydd	Pob categori (trefol a gwledig)	N/A	N/A	<i>Dim Safon Ofynnol CSSC</i>		
Troedffyrdd	Twll	FH1 (trefol a gwledig)	>20mm	>75mm	Pob categori	>40mm	Dimensiwn llorweddol uchaf yn fwy na 75mm.
	Twll	Pob categori (trefol a gwledig)	>40mm	>75mm			
	Bwlch neu grac	FH1 (trefol a gwledig)	>20mm	>20mm	Pob categori	>40mm	Dimensiwn llorweddol uchaf yn

	Bwlch neu grac	Pob categori (trefol a gwledig)	>40mm	>40mm			fwy na 75mm.
	Bagliad neu wahaniaeth lefel sydyn arall	FH1 (trefol a gwledig)	<20mm	N/A	Pob categori	>40mm	Dimensiwn llorweddol uchaf yn fwy na 75mm
	Bagliad neu wahaniaeth lefel sydyn arall	Pob categori (trefol a gwledig)	>40mm	N/A			
	Arwyneb llithrig	Pob categori (trefol a gwledig)	N/A	N/A	<i>Dim Safon Ofynnol CSSC</i>		
	Malurion neu ollyngiadau mawr ar y ffordd	Pob categori (trefol a gwledig)	N/A	N/A	<i>Dim Safon Ofynnol CSSC</i>		
	Gwifrau trydan wedi'u difrodi neu yn y golwg	Pob categori (trefol a gwledig)	N/A	N/A	<i>Dim Safon Ofynnol CSSC</i>		
	Rhwystr ar goll neu rwystr diffygiol	Pob categori (trefol a gwledig)	N/A	N/A	<i>Dim Safon Ofynnol CSSC</i>		
	Argloddiau neu dramwyfeydd ansefydlog	FH1 (trefol a gwledig), FH2 (trefol a gwledig), ac FH3 (trefol a gwledig).	N/A	N/A	<i>Dim Safon Ofynnol CSSC</i>		

Cyngor Gwynedd
Llawlyfr Cynnal Priffyrdd

	Coed ansefydlog a brigau wedi torri	Pob categori (trefol a gwledig)	N/A	N/A	<i>Dim Safon Ofynnol CSSC</i>
	Gwaith haearn sydd wedi torri neu ar goll	Pob categori (trefol a gwledig)	N/A	N/A	<i>Dim Safon Ofynnol CSSC</i>

Diffygion Cynnal Uchel (Ymateb Categori 2.1): 1 mis (CHSR, CH1 a CH2) a 3 mis (CH3 a CH4).

Math yr Ased	Math y Diffyg	Hierarchaeth	Meini Prawf Dimensiynau		Safon Gofynnol Cenedlaethol CSSC		
			Dyfnlder/Uchder	Graddfa	Hierarchaeth	Dyfnlder/Uchder	Graddfa
Lonydd Cerbydau	Twll	CHSR (trefol a gwledig), CH1 (trefol a gwledig), a CH2.	<20mm	>150mm	CHSR, CH1 a CH2	>40mm	Dimensiwn llorweddol uchaf yn fwy na 150mm
	Twll yn y ffordd	CH3 (gwledig) a CH4 (trefol a gwledig)	>40mm	>150mm	CH3, CH4 a CH5	>50mm	Dimensiwn llorweddol uchaf yn fwy na 150mm
	Bagliad neu wahaniaeth lefel sydyn arall	CHSR (trefol a gwledig), CH1 (trefol a gwledig), CH2 (trefol a gwledig)	<20mm	N/A			
	Bagliad neu wahaniaeth lefel sydyn arall	CH3 (gwledig) a CH4 (trefol a gwledig).	>40mm	N/A			

	Cwmp dail difrifol	CHSR (trefol), CH1 (trefol), CH2 (trefol a gwledig), CH3 (trefol a gwledig), CH4 (trefol a gwledig).	N/A	N/A	<i>Dim Safon Ofynnol CSSC</i>		
	Argloddiau neu dramwyfeydd ansefydlog	CHSR (trefol), CH1 (trefol), CH2 (trefol a gwledig), CH3 (trefol a gwledig), CH4 (trefol a gwledig).	N/A	N/A	<i>Dim Safon Ofynnol CSSC</i>		
	Lleiniau gwelededd wedi'u rhwystro gan goed a phrysglwyni	CHSR (gwledig), CH1 (gwledig), CH3 (gwledig).	N/A	N/A	<i>Dim Safon Ofynnol CSSC</i>		
	Stydiau ffordd ac/neu linellau gwyn ar goll	Pob categori (trefol a gwledig)	N/A	N/A	<i>Dim Safon Ofynnol CSSC</i>		
Troedffordd	Twll	FH2 (trefol a gwledig), FH3 (trefol a gwledig).	>20mm	N/A	Pob categori	25mm - 40mm	Dimensiwn llorweddol uchaf yn fwy na 75mm.
	Bagliad neu wahaniaeth lefel sydyn arall	FH2 (trefol a gwledig), FH3 (trefol a gwledig).	<20mm	N/A	Pob categori	25mm - 40mm	Dimensiwn llorweddol uchaf yn fwy na 75mm.

Cyngor Gwynedd
Llawlyfr Cynnal Priffyrdd

	Bwlch	FH2 (trefol a gwledig), FH3 (trefol a gwledig).	<20mm	>20mm	Pob categori	25mm - 40mm	Dimensiwn llorweddol uchaf yn fwy na 75mm.
	Dŵr sefyll	FH1 (trefol a gwledig)	>20mm	>20mm	<i>Dim Safon Ofynnol CSSC</i>		
	Cwmp dail difrifol	FH1 (trefol a gwledig), FH2 (trefol a gwledig), FH3 (trefol a gwledig).	N/A	N/A	<i>Dim Safon Ofynnol CSSC</i>		
	Argloddiau neu dramwyfeydd ansefydlog	FH4 (trefol a gwledig)	N/A	N/A	<i>Dim Safon Ofynnol CSSC</i>		

Diffygion Cynnal Isel (Ymateb Categori 2.1): Ymateb ar ddisgresiwn yr archwiliwr.

Math yr Ased	Math y Diffyg	Hierarchaeth	Meini Prawf Dimensiynau		Safon Gofynnol Cenedlaethol CSSC		
			Dyfnlder/Uchder	Graddfa	Hierarchaeth	Dyfnlder/Uchder	Graddfa
Lonydd Cerbydau	Twll yn y ffordd	CH4 (trefol a gwledig), CH5 (trefol a gwledig).	>20mm	N/A			
	Bagliad neu wahaniaeth lefel sydyn arall	CH4 (trefol a gwledig), CH5 (trefol a gwledig).	>20mm	N/A			
	Dŵr sefyll	CH5 (trefol a gwledig).	>20mm	>20mm			
	Arwyddion gwybodaeth nad oes unrhyw fodd eu gwasanaethu	Pob categori (trefol a gwledig)	N/A	N/A			
	Lleiniau gwelededd yn cael eu rhwystro gan goed ac / neu prysglwyni.	CH4 (trefol a gwledig), CH5 (trefol a gwledig).	N/A	N/A			
Troedffyrdd	Twll	FH4 (trefol a gwledig).	>20mm	N/A			
	Bagliad neu wahaniaeth lefel sydyn arall	FH4 (trefol a gwledig).	>20mm	N/A			

Cyngor Gwynedd
Llawlyfr Cynnal Priffyrdd

	Dŵr sefyll	FH2 (trefol a gwledig), FH3 (trefol a gwledig), FH4 (trefol a gwledig).	>20mm	>20mm	<i>Dim Safon Ofynnol CSSC</i>
	Cwmp dail difrifol	FH4 (trefol a gwledig).	N/A	N/A	<i>Dim Safon Ofynnol CSSC</i>

Eitem 7

Pwyllgor	Pwyllgor Craffu Cymunedau
Dyddiad	18 Ebrill 2024
Teitl	Gwasanaeth Edrychiad Stryd
Aelod Cabinet	Y Cyngorydd Berwyn Parry Jones
Awdur	Steffan Jones, Pennaeth Priffyrdd, Peirianeg ac YGC

1. Cyflwyniad

- 1.1 Mae'r Cyngor yn gwerthfawrogi'r pwysigrwydd o greu ymdeimlad o falchder bro drwy sicrhau bod cymunedau Gwynedd yn lân ac yn daclus. Gall amgylchedd leol o ansawdd gwael gael effaith pellgyrhaeddol a negyddol. Fe all effeithio ar les, atal pobl rhag defnyddio mannau gwyrddion ac mae hefyd yn gysylltiedig â chyfraddau uwch o achosion o droseddu ac ymddygiad gwrthgymdeithasol. Yn ogystal, gall effeithio ag amharu ar yr economi a thwristiaeth.
- 1.2. Er mwyn ceisio cyrraedd ein nod o wireddu Cymunedau Glan a Thaclus drwy Wynedd, rydym bellach wedi ymgorffori'r gwasanaethau canlynol o fewn un Gwasanaeth newydd, sef y Gwasanaeth Edrychiad Stryd, er mwyn gallu canolbwyntio ar edrychiad a delwedd ein strydoedd a ffyrdd:
- Glanhau Strydoedd
  - Gorfodaeth Stryd
  - Tîm Tacluso Ardal Ni
- 1.3. Mae'n amserol felly i ddiweddarau'r Aelodau ar ein cynnydd wrth gyfuno'r gwasanaethau yma a hefyd rhannu gweledigaeth yr Adran ar gyfer gwella glendid a thaclusrwydd ein trefi a'n pentrefi i'r dyfodol (un o ddyheadau blaenoriaeth y Cyngor am y 5 mlynedd nesaf).

2. Cefndir a'r Sefyllfa Bresennol

- 2.1 Yn dilyn ailstrwythuro'r Adrannau Amgylchedd a Phriffyrdd a Bwrdeistrefol yn 2022, daeth cyfle i gynnal adolygiad lefel uchel o'r Gwasanaeth Glanhau Strydoedd er mwyn darganfod a oedd unrhyw rwystrau yn ei atal rhag gweithio'n effeithiol ac effeithlon.
- 2.2 O ganlyniad i'r adolygiad, fe ddaeth yn amlwg y byddai'n fuddiol i ymgorffori'r gwasanaethau Glanhau Stryd, Gorfodaeth Stryd a'r Tîm Tacluso o fewn un Gwasanaeth Edrychiad Stryd gan y byddai hyn yn cynnig ymagwedd cyd gysylltiedig o gadw ein cymunedau'n lân ac yn daclus i'n trigolion. I'r perwyl hwn, penodwyd Rheolwr Gwasanaeth Edrychiad Stryd ym mis Tachwedd y llynedd a sefydlwyd Grŵp Tasg er mwyn gweithredu ar yr argymhellion / gwelliannau a oedd yn deillio o'r adolygiad.

2.3 Mae'r adroddiad hwn yn canolbwyntio'n benodol ar gynnydd y Gwasanaeth Edrychiad Stryd wrth wireddu argymhellion yr adolygiad. Mae hefyd yn rhoi trosolwg bras o waith a pherfformiad y Tîm Gorfodaeth Stryd, Tim Tacluso (Ardal Ni) a'r Treialon Biniau Clyfar.

3. Trefniadau / Gweithdrefnau Newydd

Glanhau Strydoedd

3.1 Amlygodd yr adolygiad nifer o sefyllfaoedd i'w gwella. Fodd bynnag, barnwyd bod angen mynd i'r afael â deg prif fater yn gyflym. Mae'r argymhellion i oresgyn y materion hyn, yn ogystal â'r cynnydd hyd yma arnynt, fel a ganlyn:

Argymhelliad	Cynnydd	Dyddiad cwblhau / targed gorffen
1. Argymhellir bod yr holl Aseidiadau Risg a Gweithdrefnau Gweithredu Diogel yn cael eu hadolygu a'u hailgyhoeddi i'r gweithlu	Erbyn hyn, mae'r holl Aseidiadau Risg a Gweithdrefnau Gweithredu Diogel wedi eu hadolygu, eu diweddarau a'u dosbarthu i'r gweithlu. Mae'r dogfennau hyn wedi'u harchwilio'n a'u cymeradwyo fel rhan o archwiliad gan y BSI i achrediad 45001 yr Adran.	20.10.23
2. Dylid darparu canllawiau i'r gweithlu sy'n cadarnhau eu hamseroedd cychwyn	Mae'r gweithlu bellach wedi derbyn arweiniad a chyfarwyddiadau i safoni eu horiau gwaith. Mae'r trefniadau yn gweithio'n fwy effeithiol ers hynny.	27.10.22
3. Argymhellir penodi Rheolwr a llunio strwythur newydd	Mae'r Rheolwr Gwasanaeth Edrychiad Stryd wedi ei benodi a strwythur drafft wedi ei ddatblygu.	01.09.23
4. Argymhellir adolygu'r cylchdeithiau presennol er mwyn darganfod a ydynt yn addas at y diben	Mae eisoes wedi'i gydnabod fod angen diweddarau'r cylchdeithiau glanhau presennol yn llwyr. I'r perwyl hwn, mae'r Adran bron a chwblhau'r proses gwerthuso ar systemau TG arbenigol ar gyfer optimeiddio cylchdeithiau a bydd y cwmni llwyddiannus wedi'i benodi maes o law.	30.04.24

5. Argymhellir cynnal adolygiad llawn o'r sefyllfa goramser	Y flaenoriaeth gychwynol fydd parhau i gynnal lefel gwasanaeth sydd ar hyn o bryd yn cynnwys ymrwymiadau goramser. Dros amser, rhagwelir y bydd technoleg newydd, ad-drefnu'r cylchdeithiau a gwelliannau i batrymau sifft yn gwella effeithiolrwydd y Gwasanaeth.	Medi, 2024
6. Cynnal adolygiad o'r Fflyd	Y bwriad yw moderneiddio fflyd Glanhau Strydoedd yn unol ag egwyddorion y Cynllun Fflyd Werdd. Mae grŵp tasg wedi ei ffurfio i asesu cerbydau sydd wedi bod ar logi am gyfnod hir ac i lunio strategaeth mewn perthynas â threfniadau fflyd cynaliadwy ar gyfer y dyfodol. Fodd bynnag, dim ond ar ôl i'r adolygiad o'r cylchdeithiau gael ei gwblhau y gallwn benderfynu yn iawn ar y math a'r nifer o gerbydau sydd eu hangen i gynnal gwasanaeth effeithiol ac effeithlon. Bydd unrhyw benderfyniadau a wneir yn cael eu gwneud gyda chymorth y rheolwr fflyd.	Parhaol gydag adolygiad cynnydd yn 2024
7. Cynnal adolygiad llawn o swydd ddisgrifiadau'r gweithlu	Bu i gyfarfodydd gymryd lle gyda'r gweithlu yn ystod 2023 er mwyn cael gwell dealltwriaeth o'u rolau a sicrhau bod eu swydd ddisgrifiadau yn adlewyrchu eu gwir amgylchiadau. Cyflwynwyd y swydd ddisgrifiadau diwygiedig i'w hail arfarnu ym mis Tachwedd y llynedd. Fodd bynnag, nid oedd newid i'w graddfeydd. Er hynny, mae'r undebau yn awyddus i ni ail-edrych ar y sefyllfa a bydd hyn yn cymryd lle maes o law.	04.03.24
8. Trosglwyddo cyfrifoldebau gweinyddol	Mae'r trefniadau gweinyddol a oedd yn arfer cael eu gweithredu gan y Gwasanaeth Casglu Sbwriel ac Ailgylchu wedi'u trosglwyddo i Uned Fusnes yr Adran Priffyrdd, Peirianeg ac YGC erbyn hyn.	01.02.24
9. Codi ymwybyddiaeth y cyhoedd o'r holl waith da a wneir gan y Gwasanaeth	Mae cyfres o negeseuon cyfryngau cymdeithasol yn tynnu sylw at waith y Gwasanaeth Glanhau Strydoedd wedi'u rhyddhau yn ddiweddar. Bydd hyn yn parhau ac yn cynnwys diweddariadau ar arfer da ac arloesedd.	04.10.23 a pharhaol

10. Cynnal ymgynghoriad dilynol mewn perthynas â'r Tim Tacluso o fewn y 12 mis nesaf i benderfynu a yw ein trigolion wedi gweld gwelliant yng nglanweithdra a thaclusrwydd y Sir	Mae'r Gwasanaeth yn bwriadu cynhyrchu arolwg rhanddeiliaid ar-lein yn y dyfodol agos. Bydd yr ymgynghoriad yma'n monitro cynnydd, lefelau boddlonrwydd ac yn ystyried datblygiadau pellach a gwelliannau parhaus i'r dyfodol.	Medi 24
--	---	---------

- 3.2 Yn dilyn ymlaen o argymhelliad 9 uchod, mae gweithredoedd y timau glanhau strydoedd wedi tueddu i gael ei anwybyddu oherwydd eu gwelededd cyfyngedig gan eu bod yn cychwyn eu gwaith yn gynnar iawn yn y bore a chyn i'r mwyafrif o'r cyhoedd fynd o gwmpas eu harferion dyddiol. I'r perwyl hwn, fe gyflwynodd yr Adran bid am arian referniw'r llynedd ar gyfer gwireddu Cynllun Peilot Canol Tref a fyddai'n eu gwneud yn fwy gweladwy.
- 3.3 Gallwn gadarnhau fod y bid wedi bod yn llwyddiannus a bydd trefniadau ar gyfer sefydlu glanhawyr trefol gyda chert/sugnydd sbwriel trydan yn cychwyn maes o law. Y bwriad yw lleoli'r glanhawyr mewn ardaloedd trefol dethol ym mhob un o'r tair ardal weithredol a newid eu horiau gwaith o rhwng 05:00 - 13:00 fel yn bresennol, i 08:00 - 16:00 fel eu bod yn weladwy i'r cyhoedd.

Gorfodaeth Stryd

- 3.4 Penodwyd wardeiniaid ychwanegol i fynd i'r afael â phroblemau a oedd wedi codi ers cyfnod y pandemig ble gwelwyd mwy o fan ysbwriel yn cael ei greu, biniau yn llenwi'n gynt a phroblemau baw ci yn cynyddu. Mae ein wardeiniaid wedi bod yn brysur yn codi ymwybyddiaeth ac yn patrolio cymunedau problemus ar draws y Sir.
- 3.5 Mae Cadwch Cymru'n Daclus yn cynnal adolygiad annibynnol o safon glendid y stryd yn flynyddol. Dyma brif ganfyddiadau o'u hadolygiad 2023:
- Mae glendid cyffredinol strydoedd Gwynedd wedi gweld ychydig gwelliant eleni.
  - Mae patrwm cyson i ddsbarthiad sbwriel yng Ngwynedd, gyda strydoedd tai rhes mewn lleoliadau mwy trefol yn fwy tebygol o fod â phroblemau sbwriel.
  - Bu cynnydd yn nifer y cynwysyddion diodydd, ac eithrio cartonau a chwpanau bwyd cyflym, ar ein strydoedd ers y llynedd.
  - Mae baw ci wedi lleihau ychydig ers y flwyddyn flaenorol.
- 3.6 Datgenir i archwiliadau glendid gael eu cynnal ar 141 o drawstoriadau ar wahanol strydoedd o fewn y sir a bod 95% o'r strydoedd a archwiliwyd wedi derbyn gradd B neu uwch, sef strydoedd yr ystyrir bod lefel derbyniol o lanweithdra gan y cyhoedd. Rydym yn falch o adrodd fod ein perfformiad eleni yn uwch na chyfartaledd Cymru.

3.7 Gan fod y Gwasanaeth yma wedi cyfuno â'r Gwasanaeth Glanhau Strydoedd a'r Tim Tacluso, mae'r cyd-weithio a rhannu adnoddau wedi cryfhau. Mae eu gwaith yn plethu'n aml; felly, gobeithir y bydd y cyfuniad yn arwain at lefelau uwch o lanweithdra a thaclusrwydd o fewn y Sir gan hefyd gyrraedd ein nod o greu cymunedau glan a thaclus ac ymdeimlad o falchder bro.

Tim Tacluso (Ardal Ni)

3.8 Ers sefydlu'r Tim Tacluso, mae eu gwaith wedi cyfrannu yn sylweddol at wella edrychiad a delwedd ein strydoedd a'n hamgylchedd ac rydym yn falch o adrodd eu bod wedi derbyn adborth cadarnhaol iawn gan Aelodau, chynghorau cymuned a thref â thrigolion lleol.

3.9 Datblygwyd hwb ar gyfer gallu cysylltu â'r timau sydd wedi eu lleoli o fewn y Porth Aelodau. Rhoddir mynediad i'r holl wybodaeth isod drwy'r hwb:

- Ffurflen ddigidol (cais am waith)
- Cylchdeithiau'r timau ar fap rhyngweithiol
- Holiadur boddhad cwsmer
- Lluniau/manylion o waith diweddaraf y timau.

3.10 Bwriedir darparu mynediad i'r hwb i gynghorau cymuned a thref er mwyn caniatáu iddynt gyflwyno ceisiadau am waith a rhannu adborth. Bydd neges yn cael ei anfon iddynt faes o law i'w hysbysu o'r datblygiad yma. Byddwn hefyd yn cynnig ymweld â'r Fforymau Ardal/Cyfarfodydd Cynghorau Cymuned a Thref i'w hatgoffa o'r drefn ac i hyrwyddo egwyddorion y timau gan roi pwyslais ar gydweithio.

3.11 Mae'r Tim Tacluso yn parhau i fod yn brysur iawn ac mae llwyddiannau diweddar yn cynnwys ffocws manwl ar edrychiad Bangor Uchaf, golchi strydoedd a dileu gwm cnoi yn ganol trefi Dolgellau, Blaenau Ffestiniog a chanol Dinas Bangor.

4. Treialon Biniau Clyfar

4.1 Ers dechrau'r tymor Haf llynedd mae'r Adran wedi bod yn treialu 5 bin clyfar mewn lleoliadau prysur trwy'r Sir (Bangor, Caernarfon, Llanberis a Pwllheli). Oherwydd teclyn cywasgu o fewn y biniau yma mae maint y bin yn gyffelyb i rhwng 7 a 10 gwaith gymaint â bin arferol.

4.2 Mae'r biniau yn hollol werdd ac yn defnyddio ynni solar i ailwefru'r batri.

4.3 Mae'r biniau yma yn gallu cyfathrebu negeseuon efo'r swyddfa cefn, yn gynnwys neges bod y bin yn llawn neu angen gwasanaeth. Mae'r gwaith yma yn parhau i ddatblygu.

4.4 Y canlyniad hyd yn hyn ydi bod y Cyngor heb dderbyn cwynion am finiau gorllawn ble mae'r biniau wedi ei sefydlu mewn lleoliadau brysur iawn.

4.5 Y bwriad i'r dyfodol fydd i ychwanegu i'r niferoedd o finiau clyfar mewn ardal twristiaeth brysur drwy fanteisio ar grantiau.

5. Camau Nesaf

5.1 Fe welir isod grynodedb o brif flaenoriaethau'r Gwasanaeth Edrychiad Stryd:

a - Glanhau Strydoedd	<p>Byddem yn parhau gyda'r gwaith o wireddu argymhellion yr adolygiad Glanhau Stryd yn llawn gan weld y system optimeiddio yn galon i'r gwasanaeth.</p> <p>Gwireddu'r Cynllun Peilot Canol Tref gan leoli'r glanhawyr mewn ardaloedd trefol dethol ym mhob un o'r tair ardal.</p>
b - Gorfodaeth Stryd	<p>Yn ystod y flwyddyn nesaf, bydd Llywodraeth Cymru yn debygol o ryddhau Cynllun Atal Sbwriel a Thipio Cenedlaethol sy'n golygu y bydd rhaid i'r Adran ddiweddarau eu Cod Ymarfer.</p> <p>Rhagwelir y bydd y gwaith yma yn flaenoriaeth i'r Tîm Gorfodaeth Stryd.</p>
c - Tim Tacluso	<p>Rydym am anelu i gryfhau perthnasau'r Tim Tacluso drwy gydweithio gyda mudiadau/cymunedau lleol gan roi sylw penodol i ardaloedd agored cyhoeddus.</p>
ch - Biniau Clyfar	<p>Rydym yn bwriadu ychwanegu i'r niferodd o finiau clyfar drwy raglenni buddsoddi ffyniant bro a chymunedol Llywodraeth y DU.</p>

5.2 Yn dilyn cyflwyno'r adroddiad hwn i'r Pwyllgor Craffu Cymunedau, bydd unrhyw sylwadau sydd gan yr Aelodau yn cael eu cyflwyno i sylw'r Cabinet ar 27 Mai 2024.

Eitem 8

CYFARFOD	PWYLLGOR CRAFFU CYMUNEDAU
DYDDIAD	18 Ebrill 2024
TEITL	Eitemau'r Cyfarfod Nesaf
PWRPAS YR ADRODDIAD	I gadarnhau'r eitemau i'w craffu yng nghyfarfod y Pwyllgor ar 16 Mai 2024
AWDUR	Bethan Adams, Ymgynghorydd Craffu

1. Yng nghyfarfod y Pwyllgor ar 22 Chwefror 2024, cytunwyd y byddai'r Cadeirydd a'r Is-gadeirydd yn eu cyfarfodydd cyswllt gyda'r Penaethiaid ac Aelodau Cabinet perthnasol, yn adnabod eitemau i'w trafod ynghyd â'r eitem 'Cyfarwyddyd Erthygl 4 - Ymgynghoriad Cyhoeddus' yng nghyfarfod 16 Mai 2024.
2. Adnabuwyd yn y cyfarfodydd cyswllt un eitem ychwanegol i'w drafod yng nghyfarfod mis Mai, sef 'Clwyf Gwywiad yr Onnen'.
3. Mae'r mater wedi ei gynnwys ar gofrestr risg yr Adran Priffyrdd, Peirianeg a YGC. Mae gan y Cyngor raglen waith i adnabod Clwyf Gwywiad yr Onnen mewn coed ac i'w drin. Gellid craffu:
  - Maint y broblem a'r cynnydd a wnaed o ran Clwyf Gwywiad yr Onnen.
  - Y gost o ddelio â'r clwyf hyd yn hyn a'r costau a ragwelir i'r dyfodol.
4. Bydd cyfle i aelodau'r Pwyllgor flaenoriaethu eitemau i'w craffu ar gyfer y pedwar cyfarfod arall yn 2024/25 yn y Gweithdy Blynnyddol.
5. **Gofynnir i'r Pwyllgor Craffu Cymunedau gadarnhau'r eitemau i'w craffu yng nghyfarfod y Pwyllgor ar 16 Mai 2024.**